

Na temelju članka 17. stavke 2) Zakona o proračunima u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije BiH, broj:102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18,11/19, 99/19 , 25a/22 i 7/25) Vlada Kantona Središnja Bosna, na prijedlog Ministarstva financija, na 127. sjednici održanoj 4.6.2026. godine, donosi

O D L U K U

o smjernicama ekonomske i fiskalne politike Kantona Središnja Bosna za razdoblje 2027. – 2029. god.

I.

Vlada Kantona Središnja Bosna donosi smjernice ekonomske i fiskalne politike Kantona Središnja Bosna za razdoblje 2027. - 2029. godine.

II.

Smjernice iz točke I. čine sastavni dio ove odluke.

III.

Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavit će se na web stranici Ministarstva financija.

Broj: 01-117-592/2026
Travnik, 4.6.2026.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Središnja Bosna
Ministarstvo financija

**SMJERNICE EKONOMSKE I FISKALNE POLITIKE
KANTONA SREDIŠNJA BOSNA
ZA RAZDOBLJE 2027. - 2029.**

Travnik, svibanj 2026. godine

Sadržaj

1. UVOD	5
2. STRATEŠKI CILJEVI EKONOMSKE I FISKALNE POLITIKE	7
2.1. Strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike Kantona Središnja Bosna	7
3. MAKROEKONOMSKA KRETANJA U SREDNJOROČNOM RAZDOBLJU	11
3.1. Osnovni makroekonomski pokazatelji Kantona Središnja Bosna	11
3.2. Pretpostavke društvenog i gospodarskog razvoja za razdoblje 2025. – 2028.....	20
3.3. Rizici ostvarenja pretpostavki	22
4. FISKALNI OKVIR U SREDNJOROČNOM RAZDOBLJU	23
4.1. Porezna politika i javni prihodi	23
4.2. Kretanje prihoda u srednjoročnom razdoblju	24
4.2.1. Prihodi od poreza	24
4.2.2. Neporezni prihodi	27
4.2.3. Ostali prihodi i primitci	28
4.3. Rizici ostvarenja projekcija prihoda	29
4.4. Manjak/višak proračuna i ciljane fiskalne pozicije	30
5. DUG U SREDNJOROČNOM RAZDOBLJU	32
5.1. Stanje i projekcije duga u Kantonu Središnja Bosna	32
5.1.1. Nastanak kreditnog zaduženja i kreditni uvjeti	32
5.1.2. Izdana jamstva	33
5.1.3. Stanje i projekcije duga u razdoblju od 2024. do 2028. godine.....	34
Izvor: Ministarstvo financija KSB.....	36
5.2. Servisiranje duga Kantona Središnja Bosna	37

Popis tablica

Tablica 1: Osnovni indikatori razvoja Federacije BiH i Kantona Središnja Bosna	11
Tablica 2: Razina razvijenosti Federacije BiH po kantonima za 2024. godinu	12
Tablica 3: Makroekonomski pokazatelji u BiH od 2024. - 2029. godine	20
Tablica 4: Prihodi od neizravnih poreza iz raspodjele s Jedinstvenog računa u KM	25
Tablica 5: Prihodi Ravnateljstva za ceste u KM	26
Tablica 6: Prihodi od poreza na dobit u KM	26
Tablica 7: Prihodi od poreza na dohodak u KM	27
Tablica 8: Ostvarenje prihoda za 2025., procjena za 2026. godinu i projekcije poreskih i neporeznih prihoda, primitaka i financiranja KSB za razdoblje 2027. – 2029., u KM	28
Tablica 9: Prihodi Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Središnja Bosna u KM	29
Tablica 10: Prihodi Službe za zapošljavanje Kantona Središnja Bosna u KM	29
Tablica 11: Manjak/višk proračuna Kantona i općina Kantona u razdoblju 2025. - 2029. godina (KM)	30
Tablica 12: Projekti rekonstrukcije regionalnih putova Kantona Središnja Bosna, u KM	32
Tablica 13: Stanje i projekcije javnog duga Kantona Središnja Bosna u razdoblju 2025. - 2029. godina, u KM	35
Tablica 14: Obveze Kantona Središnja Bosna po kreditima u razdoblju 2025. - 2029. godina, u KM	37
Tablica 15: Potencijalne obveze Kantona Središnja Bosna po izdanim jamstvima u razdoblju 2024. - 2028. godina, u KM	37

Popis grafikona

Grafikon 1: Procjena broja stanovnika prema spolu i prirodni priraštaj po godinama KSB	12
Grafikon 2: Porezi na dohotke fizičkih osoba po kantonima Federacije BiH za 2024. god.	13
Grafikon 3: Broj pravnih i fizičkih osoba po godinama u KSB	14
Grafikon 4: Indeksi obima industrijske proizvodnje prema glavnim grupama po godinama u KSB	15
Grafikon 5: Izvoz, uvoz i trgovinska bilanca roba u mil. KM po godinama KSB	15
Grafikon 6: Broj zaposlenih, stope registrirane zaposlenosti i aktivnosti stanovništva po županijama FBiH 2024.	16
Grafikon 7: Prosječan broj zaposlenih i radno sposobno stanovništvo u KSB	16
Grafikon 8: Prosječan broj nezaposlenih osoba i nezaposlenih mladih osoba po godinama KSB	17
Grafikon 9: Prosječan broj nezaposlenih žena i nezaposlenih mladih žena (15-24) po godinama KSB	18
Grafikon 10: Pregled plaća u KM po kantonima u Federaciji BiH za 2024. godinu	18
Grafikon 11: Prosječna isplaćena neto i bruto plaća po godinama KSB	19
Grafikon 12: Prosječna isplaćena mirovina i broj umirovljenika po godinama KSB	19
Grafikon 13: Nominalni i realni rast BDP-a u BiH za razdoblje 2024. - 2029.	21
Grafikon 14: Akumulirani manjak/višk proračuna Kantona i općina Kantona u razdoblju 2025. - 2029.	31

Popis kratica

Kratice	Puni naziv
BDP	Bruto društveni proizvod
BEPS	<i>Base Erosion and Profit Shifting</i> (Erozija porezne osnovice i premještanje dobiti)
BHAS	Agencija za statistiku BiH
BiH	Bosna i Hercegovina
CBAM	<i>Carbon Border Adjustment Mechanism</i> (Mehanizam za prilagodbu granice ugljika)
CEB	<i>Council of Europe Development Bank</i> (Razvojne banke Vijeća Europe)
COVID-19	<i>Coronavirus disease 2019</i> (Koronavirusna bolest 2019)
DEP	Direkcija za ekonomsko planiranje BiH
DG ECFIN	The Directorate-General for Economic and Financial Affairs (Generalna direkcija za ekonomska i finansijska pitanja)
DOP	Dokument okvirnog proračuna
EBRD	<i>European Bank for Reconstruction and Development</i> (Europska banka za obnovu i razvoj)
EC	<i>European Commission</i> (Europska komisija)
EKS	Efektivna kamatna stopa
ERP	Program ekonomskih reformi
EU	Europska unija
EU27	27 zemalja Europske unije
EUR	Euro
EURIBOR	<i>Euro Interbank Offered Rate</i> (Europska međubankarska stopa)
FAR	Projekt reforme fiskalnog sektora
FBIH	Federacija Bosne i Hercegovine
FMF	Federalno ministarstvo financija
FZS	Federalni zavod za statistiku
FZZPR	Federalni zavod za programiranje razvoja
GDP	<i>Gross domestic product</i> (Bruto domaći proizvod)
GIS	Geografski informacijski sustav
GU ECFIN	<i>Directorate-General for Economic and Financial Affairs</i> (Glavna uprava za gospodarske i finansijske poslove Europske komisije)
IPA	<i>Instrument For Pre-Accession</i> (Instrument prepristupne pomoći)
IT	Informatička tehnologija
JKP	Javno komunalno poduzeće
JLS	Jedinice lokalne samouprave
KD	Klasifikacija djelatnosti
KV	Kvalificirani (radnik)
KM	Konvertibilna marka
KSB	Kanton Središnja Bosna
MAC	<i>Multilateral administrative convention</i> (Konvencija o uzajamnoj administrativnoj pomoći u poreznim stvarima)
Mil	Milijun
MMF	Međunarodni monetarni fond
MSP	Mala i srednja poduzeća
NKV	Nekvalificirani (radnik)
OECD	<i>Organisation for Economic Cooperation and Development</i> (Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj)
OMA	Odjeljenje za makroekonomsku analizu (pri Upravi za neizravno oporezivanje BiH)
PDV	Porez na dodanu vrijednost
PJI	<i>Public investment programme</i> (Program javnih investicija)
PUFBIH	Porezna uprava Federacije BiH
SRS	Srednjoročna razvojna strategija
SSP	Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju
UJF	Upravljanja javnim financijama
UNO	Uprava za neizravno oporezivanje
VKV	Visokokvalificirani (radnik)

1. UVOD

U skladu s člankom 17. Zakona o proračunima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine F BiH“, broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22, 7/25 i 6/26) Vlada na prijedlog Ministarstva financija donosi Smjernice ekonomske i fiskalne politike za trogodišnje razdoblje. Sukladno prethodno navedenom članku Ministarstvo financija Kantona Središnja Bosna pripremi je dokument „Smjernice ekonomske i fiskalne politike za vremensko razdoblje 2027. - 2029.“, te dostavilo Vladi Kantona Središnja Bosna na razmatranje i usvajanje. Smjernice imaju za cilj projekciju proračunskih prihoda i općeg fiskalnog okvira za izradu Dokumenta okvirnog proračuna za razdoblje 2027. – 2029. godina, također ovim dokumentom se nastoje prikazati strategije i politike koje Kanton Središnja Bosna (u daljnjem tekstu: Kanton) provodi kako bi ostvario svoje strateške ciljeve u ekonomskoj i fiskalnoj politici.

Smjernice ekonomske i fiskalne politike Kantona Središnja Bosna sadrže sljedeće elemente:

- Strateške ciljeve ekonomske i fiskalne politike Kantona;
- Osnovne makroekonomske pokazatelje Kantona,
- Osnovne pokazatelje ekonomske i fiskalne politike Kantona,
- Pretpostavke društvenog i gospodarskog razvoja za proračunsku i naredne dvije godine;
- Procjenu prihoda i primitaka proračuna, ciljanu fiskalnu poziciju, kao i usklađenu razinu ukupnih ciljanih rashoda i izdataka, a koji održavaju prethodno navedene prioritete rashoda i izdataka;
- Predviđene promjene javnog duga i strategiju upravljanja javnim dugom.

Smjernice ekonomske i fiskalne politike Kantona Središnja Bosna su izrađene na temelju sljedeće dokumentacije:

- Strategija razvoja Kantona Središnja Bosna 2021. - 2027. godina,
- Smjernice za trogodišnje planiranje rada za razdoblje 2027. - 2029. godina;
- Revidiranih projekcija prihoda od neizravnih i izravnih poreza kantona i općina od strane Ministarstva financija Federacije Bosne i Hercegovine,
- Publikacije Makroekonomski pokazatelji po Kantonima F BiH Federalnog zavoda za programiranje razvoja F BiH,
- Izvješće o izvršenju proračuna za 2025. godinu.
- Evidencija o ukupnom dugu;
- Evidencija o jamstvima kantona, gradova i općina

Strategija razvoja Kantona Središnja Bosna za razdoblje 2021. - 2027. temeljni je dokument za izradu sektorskih strategija, dokumenta okvirnog proračuna (DOP-a), proračuna, programa javnih investicija (PJI), programa rada Vlade za mandatno razdoblje, trogodišnjeg plana rada kantonalnih tijela uprave i godišnjeg programa rada Vlade. Ovim dokumentom definirani su strateški ciljevi Kantona, isti će biti opisani u sljedećem dijelu Smjernica. Strateški ciljevi Kantona izravno su povezani i proizlaze iz niza strateških dokumenata na državnoj i federalnoj razini kao što su: Strateški okvir institucija BiH do 2030. godine, Program ekonomskih reformi BiH za razdoblje 2025. - 2027. godina, Strategija razvoja Federacije za razdoblje 2026. - 2028. godina, strategija upravljanja javnim financijama za razdoblje 2021. - 2025. godina.

U narednom razdoblju ekonomska i fiskalna politika Kantona kao i u prethodnom ostaje usmjerena na ostvarenje većeg gospodarskog rasta i zapošljavanja, očuvanje fiskalne stabilnosti, jačanje institucionalnih kapaciteta, proaktivna uloga u integracijskim procesima i održiva gospodarska politika.

U trećemu dijelu Smjernica – Makroekonomska kretanja u srednjoročnom razdoblju interpretirani su posljednji objavljeni indikatori razvoja Kantona preuzeti od Federalnog zavoda za programiranje razvoja F BiH; kao i nekoliko osnovnih informacija o Kantonu. Nadalje, u ovome dijelu nalaze se i Makroekonomske projekcije za razdoblje 2024. - 2029. godina izrađene od strane Direkcije za ekonomsko planiranje BiH.

U četvrtome dijelu Smjernica - Porezna politika i javni prihodi sadrže revidirane projekcije prihoda dostavljenih od Federalnog ministarstva financija za razdoblje 2025. - 2028. godina, izvršenje prihoda Kantona za 2025. godinu, procjenu za 2026. godinu, projekcije poreznih i

neporeznih prihoda, primitaka i financiranja za razdoblje 2027. - 2029. godina; kao i fiskalni okvir koncipiran sukladno Zakonu o proračunima u F BiH.

I na posljepku peti dio Smjernica – Dug u srednjoročnom razdoblju odnosi se na stanje i projekcije duga Kantona, nastanak kreditnog zaduženja i kreditnih uvjeta, te informacije o izdanim jamstava od strane Kantona. Pregled stanja i projekcija javnog duga u ovom dokumentu se temelji na podacima s kojima raspolaže Ministarstvo financija

2. STRATEŠKI CILJEVI EKONOMSKE I FISKALNE POLITIKE

2.1. Strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike Kantona Središnja Bosna

Strateški ciljevi su dugoročni ciljevi koji daju odgovor na pitanje gdje želimo biti u budućnosti, uzimajući u obzir raspoložive resurse, kao i mogućnosti koje nam stoje na raspolaganju. Strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike Kantona Središnja Bosna proizlaze iz Strategije razvoja Kantona Središnja Bosna.

Strategije razvoja Kantona Središnja Bosna za razdoblje 2021. - 2027. godine¹ kao temeljni strateški dokument u Kantonu, pruža okvir za postavljanje strateških ciljeva ekonomske i fiskalne politike Kantona. Strategija služi kao temelj za izradu programa rada Vlade², programa javnih investicija, planova rada ministarstava i institucija, dokumenta okvirnog proračuna i godišnjeg proračuna. Strategija također služi kao osnova za usklađivanje i izradu sektorskih i razvojnih strategija Kantona i lokalnih jedinica samouprave.

Naprijed navedenom Strategijom definirana su tri strateška cilja:

- 1) Poticati održiv ekonomski razvoj.
- 2) Unaprijediti kvalitetu življenja i održivog društvenog okruženja za sve građane.
- 3) Poboljšati stanje okoliša i javnu infrastrukturu.

S ciljem realizacije zacrtanih strateških ciljeva, za svaki cilj definiran je set prioriteta. Prioriteti u poticanju održivog ekonomskog razvoja, su:

- Poticati ruralni razvoj uz jačanje poljoprivrede, šumarstva i prehrambene industrije
- Povećati konkurentnost industrije kroz tehnološke inovacije i digitalizaciju
- Poboljšati turističku ponudu, infrastrukturu i poduzetništvo za razvoj održivog turizma
- Kreirati povoljnije poslovno okruženje za održiv rast i zapošljavanje

Prioriteti u unaprjeđenju kvalitete življenja, su:

- Unaprjeđenje kvalitete obrazovnog sustava
- Unaprjeđenje športa i kulture
- Poboljšanje postojećih i uvođenje novih usluga u sektoru zdravstva i socijalnoj skrbi
- Povećanje stupnja sigurnosti građana
- Transparentan i djelotvoran javni sektor u službi građana

Prioriteti u poboljšanju stanja okoliša i javne infrastrukture, su:

- Uspostava funkcionalnog sustava za integrirano upravljanje okolišem
- Poboljšanje kvalitete komunalnih usluga uz značajno unaprjeđenje komunalne infrastrukture
- Osigurana zaštita prirodnih resursa kroz održivo i energetski učinkovito upravljanje i korištenje resursa.

Smjernicama za trogodišnje planiranje rada definiran je indikativni financijski okvir iz kojega će se financirati realizacija planiranih prioriteta, mjera i strateških projekata za plansko razdoblje 2027. - 2029. godina u iznosu od 199.557.184 KM, od čega su budžetska sredstva 148.292.184 KM, a ostali vanjski izvori 51.265.000 KM. Pored 58 mil KM planiranih u 2027. godini, za 2028. godinu je planirano 70 mil KM, a 2029. godinu 70 mil. Za mjere i projekte za *Održiv ekonomski razvoj* planirana su sredstva u iznosu od 55.358.300 KM; za strateški cilj *Unaprijediti kvalitetu življenja i održivog društvenog okruženja za sve građane* planiran je iznos u vrijednosti od 137.198.904 KM i

¹ Sabor Kantona Središnja Bosna je na XXI. sjednici održanoj 15. rujna 2021. godine donio odluku o prihvaćanju Strategije razvoja Kantona Središnja Bosna za razdoblje 2021. - 2027. godina.

² Vlada Kantona je na 112. sjednici, održanoj 29. 1. 2026. godine usvojila Program rada za 2026. godinu. Sabor KSB je donio Zaključak o prihvaćanju Programa rada Vlade KSB za 2026. godinu na XXVI. sjednici održanoj 17. 2. 2026. godine. Program rada sadrži pregled najznačajnijih aktivnosti koje Vlada Kantona planira ostvariti kroz programsku godinu, nositelje pripreme i izrade materijala, kao i rokove u kojima će se pojedina pitanja razmatrati.

naposljetku za strateški cilj *Poboljšati stanje okoliša i javnu infrastrukturu* planirana su sredstva u iznosu od 6.999.980 KM³.

Smjernice za trogodišnje planiranje rada za razdoblje od 2027. do 2029. godine usvojene Odlukom Vlade KSB broj 01-11.7-1512/2026 od 26. 2. 2026. godine predstavljaju temelj za planiranje aktivnosti kantonalnih tijela uprave za naredno trogodišnje razdoblje, s ciljem uključivanja razvojnih prioriteta definiranih strateškim dokumentima u plan. Cilj smjernica je istaknuti ključne aktivnosti koje se moraju poduzeti tijekom planiranog ciklusa na način koji omogućuje sinergiju u više područja društveno-ekonomskog života Kantona. Smjernicama se formalno započinje proces trogodišnjeg i godišnjeg planiranja, pri čemu se uvažava trenutni razvojni kontekst te se donose političke odluke o osnovnim smjernicama razvoja za sljedeće trogodišnje razdoblje.

Ove smjernice temelje se na razvojnoj strategiji KSB-a koja je definirala ukupno 194 strateška projekta, organizirana u 39 mjera i 12 prioriteta. Te smjernice su spojene u Akcijski plan za razdoblje planiranja 2027. - 2029. Svrha Akcijskog plana je pružiti informacije svim upravnim tijelima u KSB-u o ključnim projektima i aktivnostima u narednom trogodišnjem razdoblju kako bi ih mogli uključiti u svoje trogodišnje i godišnje planove rada, uz redovite aktivnosti.

Za postizanje navedenih ciljeva ključno je osigurati izvore financiranja za njihovu provedbu. U tu svrhu, naglašena je veza između strateških ciljeva i proračunskih programa. Strateškim planom definiraju se smjernice djelovanja ministarstava i kantonalnih uprava, dok se proračunom utvrđuju programi, aktivnosti i projekti te osiguravaju sredstva potrebna za provedbu. Stoga, Strategija služi kao polazna osnova za izradu Smjernica ekonomske i fiskalne politike.

Uvažavajući naprijed navedene strateške ciljeve i prioritete proizišle iz strateških ciljeva ekonomska i fiskalna politika Vlade Kantona Središnja Bosna kao i prethodnom razdoblju ostaje usmjerena na:

1. Očuvanje fiskalne stabilnosti Kantona:

- Implementacija programskog proračuna s fokusom na postizanje krajnjih ishoda.
- Uspostava učinkovitog sustava praćenja i evaluacije s jasno definiranim indikatorima i mjerilima uspjeha za svaki strateški cilj.
- Održavanje uravnoteženog proračuna putem fiskalne discipline i očuvanja strukturne fiskalne ravnoteže.
- Održavanje održive razine javnog duga uz strategiju dugoročnog zaduživanja.
- Uspostava transparentnog i odgovornog fiskalnog upravljanja kroz jačanje institucija, poboljšanje javnog nadzora i borbu protiv korupcije.

2. Poticanje gospodarskog rasta i zapošljavanja:

- Stvaranje konkurentnog i atraktivnog poslovnog okruženja putem smanjenja administrativnih barijera, pojednostavljenja procedura i uspostavljanja pravne sigurnosti.
- Razvoj strateških sektora gospodarstva s naglaskom na visoku dodanu vrijednost, inovacije i izvoznu orijentaciju.
- Povećanje ulaganja u infrastrukturu, posebno u transportnu, energetska i digitalnu infrastrukturu.
- Investiranje u ljudski kapital putem obrazovanja, osposobljavanja i poticanja istraživačkog rada.
- Poticanje inovacija i korištenje novih tehnologija radi povećanja konkurentnosti i učinkovitosti.
- Podrška digitalizaciji gospodarstva i društva putem implementacije e-rješenja i promocije korištenja digitalnih alata.
- Postizanje ravnotežnog regionalnog razvoja putem usmjeravanja investicija u sve regije Kantona i poticanja lokalnog poduzetništva.
- Revitalizacija poljoprivrede i ruralnog razvoja putem modernizaciju proizvodnje, poticanje prerade i poboljšanje pristupa tržištu.
- Sprječavanje depopulacije i starenja stanovništva putem obiteljskih politika, poticanja zapošljavanja mladih i unapređenja životnog standarda.

3. Jačanje institucionalnih kapaciteta:

- Reforma javne uprave kroz implementaciju načela efikasnosti, transparentnosti i odgovornosti.

³ Smjernice za trogodišnje planiranje rada Kantona Središnja Bosna za razdoblje 2027. – 2029. godina

- Nepopustljiva borba protiv korupcije i organiziranog kriminala putem jačanja vladavine prava, neovisnosti sudstva i djelotvornog djelovanja institucija.
 - Usmjeravanje prema europskim standardima u svim područjima, s naglaskom na jačanje vladavine prava i zaštitu vlasničkih prava.
 - Poboljšanje statističkog sustava i dostupnosti pouzdanih podataka za potrebe donošenja odluka utemeljenih na dokazima.
 - Prioritetna ulaganja u obrazovanje i zdravstvo radi unapređenja kvalitete usluga i dostupnosti za sve građane.
 - Jačanje neovisnosti i transparentnosti institucija putem strukturnih reformi i reformi javne uprave.
 - Povećanje efikasnosti javne uprave putem digitalizacije.
- 4. Proaktivna uloga u integracijskim procesima:**
- Aktivno sudjelovanje u procesima europskih integracija putem lobiranja i promocije interesa Kantona na federalnoj, državnoj i europskoj razini.
 - Razvoj strategije za privlačenje stranih investicija usklađenih sa strateškim ciljevima Kantona, s fokusom na sektore poput zelene energije, inovacija i istraživanja i razvoja.
 - Promocija izvoza i poboljšanje vanjske trgovine putem poticanja internacionalizacije lokalnih poduzetnika, uspostavljanja poslovnih mreža i sudjelovanja na međunarodnim sajmovima.
- 5. Održiva gospodarska politika:**
- Proaktivna zaštita okoliša i prirodnih resursa putem implementacije zakona, poboljšanja recikliranja i zaštite biološke raznolikosti.
 - Razvoj zelene ekonomije i korištenje obnovljivih izvora energije putem finansijskih poticaja, smanjenja energetske ovisnosti i borbe protiv klimatskih promjena.
 - Razvoj turizma s fokusom na održive turističke destinacije, valorizaciju prirodnih i kulturnih bogatstava te poticanje seoskog turizma.
 - Poticanje energetske učinkovitosti i ublažavanje klimatskih promjena putem programa energetske obnove zgrada, promocije energetske svijesti i investicija u obnovljive izvore energije.
 - Promocija socijalne pravednosti i inkluzivnog rasta kroz mjere smanjenja socijalnih razlika, poticanje zapošljavanja osjetljivih skupina te poboljšanje pristupa javnim uslugama.

Kanton Središnja Bosna ima cilj osigurati stabilne javne financije i održivu fiskalnu politiku putem racionalnog upravljanja javnim financijama, kontrole javne potrošnje te efikasnog korištenja javnih resursa. Kontrola raspodjele i trošenja javnih sredstava bit će pojačana implementacijom programskog proračuna. Ključni elementi održivosti fiskalne politike obuhvaćaju kontrolu fiskalne bilance i javnog duga te poboljšanje transparentnosti i odgovornosti u upravljanju javnim financijama.

U skladu s tim, poticajne mjere i politike podržavaju rast privatnog sektora, potiču investicije i stvaraju nova radna mjesta. Olakšavanje poslovnog okruženja, podrška razvoju malih i srednjih poduzeća te promicanje strateških sektora za gospodarski razvoj ključni su elementi. Investicije u infrastrukturne projekte poboljšavaju prometne veze, energetska učinkovitost i digitalnu povezanost, što doprinosi poticanju gospodarske aktivnosti, privlačenju investicija i poboljšanju životnih uvjeta stanovništva.

Povećanje konkurentnosti gospodarstva postiže se podrškom inovacijama, poduzetništvu i razvoju ljudskih resursa te stvaranjem poticajnog okruženja za poslovanje. Diversifikacija gospodarstva, promocija sektora poput turizma, poljoprivrede, energetike i informacijsko-komunikacijske tehnologije također su važni za smanjenje ovisnosti o pojedinim sektorima i osiguranje stabilnosti ekonomije.

Osiguravanje kvalitetnog obrazovanja i stručnog osposobljavanja, usklađivanje s potrebama tržišta rada te podrška istraživanju i razvoju ključni su za stvaranje konkurentne radne snage i odgovaranje na potrebe suvremenog tržišta. Unapređenje transparentnosti, javnog nadzora i odgovornosti u upravljanju javnim financijama osigurava pravednu raspodjelu javnih resursa, smanjuje korupciju i poboljšava povjerenje građana u institucije.

Regionalna suradnja i integracija također su važni za ekonomski razvoj Kantona Središnja Bosna, potičući jačanje trgovinskih veza, privlačenje investicija i razmjenu znanja i iskustava s drugim regijama unutar Bosne i Hercegovine te susjednim zemljama.

Promicanje održivog ekonomskog razvoja, uključujući zaštitu okoliša, energetska učinkovitost i razvoj turizma, ključni su ciljevi. Socijalna pravednost i inkluzivni rast ostvaruju se kroz pravednu raspodjelu javnih resursa, borbu protiv siromaštva i osiguravanje pristupa javnim uslugama za sve građane. Fiskalna politika treba biti usmjerena na poboljšanje kvalitete života svih stanovnika, posebno najugroženijih skupina društva.

3. MAKROEKONOMSKA KRETANJA U SREDNJOROČNOM RAZDOBLJU

3.1. Osnovni makroekonomski pokazatelji Kantona Središnja Bosna

Područje Kantona Središnja Bosna se prostire na ukupno 3.189,0 km², čine ga jedanaest općina i jedan grad, općine: Bugojno, Busovača, Dobretići, Donji Vakuf, Fojnica, Gornji Vakuf-Uskoplje, Jajce, Kiseljak, Kreševo, Travnik, Vitez i grad Novi Travnik što čini 12,21 % ukupne teritorije Federacije BiH, odnosno 6,23 % ukupne teritorije Bosne i Hercegovine.

Prema podacima Federalnog Zavoda za statistiku za Kanton Središnja Bosna, ostvarene investicije u nova stalna sredstva u 2023. godini iznosile su 331,5 milijuna KM, što je za 30,7 % više u odnosu na prethodnu godinu.

Tablica 1: Osnovni indikatori razvoja Federacije BiH i Kantona Središnja Bosna

Indikatori	Federacija BiH		Kanton Središnja Bosna		Sudjelovanje kantona u FBiH	
	2023.	2024.	2023.	2024.	2023.	2024.
Stanovništvo (proc.sred.god)	2.150.054	2.144.748	244.547	243.590	11,4%	11,4%
Indeks starenja stanovništva	133	138,8	127	134	-	-
Stopa prirodnog priraštaja u ‰	-1,9	-2,1	-2,4	-3,2	-	-
Stopa ukupnog fertiliteta u ‰	31,6	32,3	28,3	27,8	-	-
Stopa registrovane zaposlenosti u ‰	36,3%	36,7%	29,2%	29,3%	-	-
Stopa registrovane aktivnosti u ‰	55,5%	55,2%	46,7%	46,8%	-	-
Radno sposobno stanovništvo (1564)	1.475.596	1.463.527	172.237	170.748	11,7%	11,7%
Prosječan broj zaposlenih osoba	535.659	542.136	50.378	49.981	9,4%	9,2%
Prosječan broj nezaposlenih osoba	277.160	260.298	30.097	29.995	10,9%	11,5%
Prosječan broj nezaposlenih mladih	30.861	26.578	4.106	3.597	13,3%	13,5%
Stopa registrovane nezaposlenosti u ‰	33,9%	32,2%	37,4%	37,5%	-	-
Prosječna neto plaća u KM	1.261	1.373	1.030	1.124	81,7%	81,9%
Indeks industrijske proizvodnje	95,8	96,1	93,9	96,9	-	-
Broj penzionera	355.979	367.094	39.995	40.993	11,2%	11,2%
Prosječna penzija u KM	583	623	591	636	101,4%	102,1%
Broj poslovnih subjekata	124.169	117.887	11.597	11.035	9,3%	9,4%
Izvoz robe - u mil KM	11.164	10.734	917	893	8,2%	8,3%
Uvoz robe - u mil KM	19.733	20.194	1.271	1.328	6,4%	6,6%
Trgovinski bilans u mil KM (deficit)	-8.570	-9.460	-354	-436	4,1%	4,6%
Pokrivenosti uvoza izvozom u ‰	56,6%	53,2%	72,1%	67,2%	-	-
Porezi na dohotke fizičkih lica u mil. KM	721,8	882,01	52	60,4	7,2%	6,8%
Porezi na dohotke P/C	336	411	213	248	64,0%	60,3%

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, srpanj 2025. godine

Razina razvijenosti

U sljedećoj tablici dani su pokazatelji razvijenosti županija i Federacije BiH, na osnovu kojih su županije rangirane (razina razvijenosti) u odnosu na indeks razvijenosti. Za izradu indeksa razvijenosti županija i jedinica lokalne samouprave u Federaciji koriste se sljedeći indikatori: prihodi od poreza na dohodak po stanovniku (X1); stopa zaposlenosti (X2); kretanje stanovništva (X3); udio starog stanovništva u ukupnom stanovništvu (X4); i stopa obrazovanja radne snage (X5). Kanton Središnja Bosna rangiran je na 7. mjesto, od ukupno 10 županija u Federaciji BiH.

Tablica 2: Razina razvijenosti Federacije BiH po kantonima za 2024. godinu

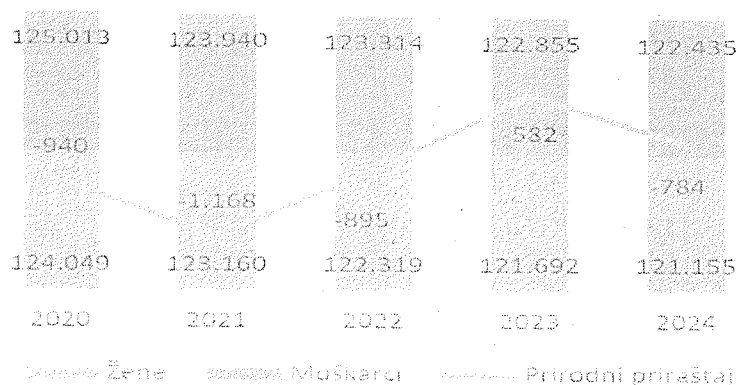
Kantoni	Rang	Rast / pad *	Grupa	Indeks 2024	Prihod od poreza na dohodak po 2024	Stupanj zaposlenosti 2024	Kretanje stanovništva 2013-2024	Sudjelovanje starog stanovništva 2024	Stupanj obrazovna radne snage 2024
Kanton Sarajevo	1	0	I	2,02	2,93	2,33	1,85	0,92	1,56
Zapadnohercegovački kanton	2	0	II	1,09	0,73	0,90	1,12	0,93	1,83
Hercegovačkoneretvanski kanton	3	0	II	1,02	1,10	1,21	0,76	0,58	1,30
Bosansko-podrinjski kanton Goražde	4	0	II	0,97	1,37	1,79	0,03	0,31	1,09
Tuzlanski kanton	5	1	II	0,83	0,68	0,88	0,98	0,97	0,72
Zeničko-dobojski kanton	6	-1	II	0,82	0,56	0,87	0,88	1,23	0,74
Srednjobosanski kanton	7	0	II	0,64	0,26	0,52	0,84	1,24	0,60
Unsko-sanski kanton	8	0	III	0,39	0,12	0,00	0,73	1,41	0,00
Posavski kanton	9	0	III	0,30	0,07	0,17	0,00	0,73	0,7
Kanton 10	10	-1	III	0,28	0,00	0,09	0,10	0,00	1,20

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja

Stanovništvo

Prema rezultatima popisa stanovništva, domaćinstava i stanova u Bosni i Hercegovini iz 2013. godine, koje je provela Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Sarajevo, lipanj 2016., Kanton Središnja Bosna ima 254.686 stanovnika, što čini 11,4 % ukupnog broja stanovnika Federacije Bosne i Hercegovine. Gustoća naseljenosti malo ispod prosjeka Federacije BiH, s 79,0 stanovnika po km² u Kantonu naspram 84,5 stanovnika po km² u Federaciji BiH.

Grafikon 1: Procjena broja stanovnika prema spolu i prirodni priraštaj po godinama KSB

Izvor: Federalni zavod za statistiku, 2024; Obrada podataka: Federalni zavod za programiranje razvoja

Sredinom 2024. godine, broj stanovnika⁴ u KSB bio je 243.590, što čini 11,4 % ukupnog broja stanovnika u Federaciji BiH. Od tog broja, 121.155 ili 49,7% je žena. Ukupan broj stanovnika u KSB je manji za 957 ili 0,4% u odnosu na 2023. godinu. U razdoblju od 2020. do 2024. godine, broj stanovnika je prosječno godišnje opadao za 0,6 %.

⁴ Procjene broja stanovnika za Federaciju BiH sa stanjem sredinom godine zasnivaju se na konačnim rezultatima Popisa stanovništva, kućanstava i stanova u Bosni i Hercegovini 2013. godine

U 2024. godini, populacija djece od 0 do 14 godina čini 12,6 %, radno sposobna populacija od 15 do 64 godine čini 70,1 %, dok populacija starija od 65 godina čini 17,3 % ukupnog broja stanovnika Kantona. U razdoblju od 2020.-2024.g. populacija djece od 0-14 se prosječno godišnje smanjivala za 3,3 %.

Indeks starenja stanovništva⁵ u KSB je 134 u 2024. godini, što ukazuje na to da je populacija ušla u fazu intenzivnog starenja, koja se odražava u rastućem udjelu starijih osoba, zajedno sa padom udjela radno sposobnog stanovništva.. Stopa nataliteta je 6,4‰, a stopa općeg mortaliteta je 9,6‰. Broj živorođenih je i dalje manji od broja umrlih.

Prirodni priraštaj⁶ u KSB je i dalje negativan, s -784 u 2024. godini. Stopa prirodnog priraštaja je -3,2‰, i niža je u odnosu na prethodnu godinu kada je iznosila -2,4‰. Vitalni indeks koji predstavlja odnos živorođenih i umrlih na 100 stanovnika iznosio je 66,5%.

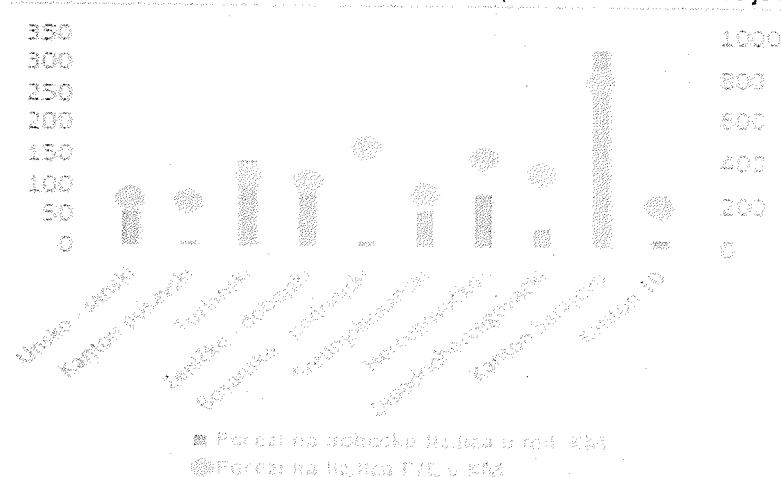
Porezi na dohodak fizičkih osoba

Prema podacima Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine, u 2024. godini ukupni porezi na dohodak fizičkih osoba iznosili su 882.013.083 KM, što predstavlja povećanje od 17,1 % u odnosu na prethodnu godinu.

Najviši porezi na dohodak fizičkih osoba ostvareni su u Sarajevskoj županiji u iznosu od 327,8 mil. KM, Tuzlanskoj županiji u iznosu od 142,3 mil. KM i Zeničko-dobojskoj u iznosu od 107,8 mil. KM, dok su najniži porezi na dohodak fizičkih osoba ostvareni u Posavskoj županiji u iznosu od 8,3 mil. KM.

Porezi na dohodak fizičkih osoba po glavi stanovnika u Federaciji BiH iznose 411 KM i veći su za 22,4 % u odnosu na prethodnu godinu. Najviši porezi na dohodak fizičkih osoba po glavi stanovnika u 2024. godini ostvareni su u Sarajevskoj županiji u iznosu od 778 KM, Bosansko - podrinjskoj županiji u iznosu od 469 KM i Hercegovačko-neretvanskoj u iznosu od 415 KM, a najniži u Kantonu 10 u iznosu od 179 KM.

Grafikon 2: Porezi na dohotke fizičkih osoba po kantonima Federacije BiH za 2024. god.

Izvor: (Porezna uprava Federacije BiH, 2024.; Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja)

U Kantonu Središnja Bosna u 2024. godini prikupljeni su porezi na dohodak fizičkih osoba u iznosu od 60,4 milijuna KM, što je 13,58 % više nego prošle godine.

⁵ Indeks starenja predstavlja osnovni demografski pokazatelj odnosa broja osoba starijih od 60 godina i broja osoba mlađih od 20 godina. Indeks veći od 40 kazuje da je stanovništvo određenog područja zašlo u proces starenja.

⁶ Prirodni priraštaj je razlika između broja živorođene djece i broja umrlih osoba: Konačne godišnje podatke za prirodni priraštaj izračunao Federalni zavod za programiranje razvoja na osnovu podataka iz mjesečnih saopštenja o prirodnom kretanju stanovništva Federalnog zavoda za statistiku.

Porezi na dohodak fizičkih osoba po glavi stanovnika (sadašnji broj stanovnika) u Kantonu Središnje Bosne iznose 248 KM, što je 14,11 % više nego prošle godine.

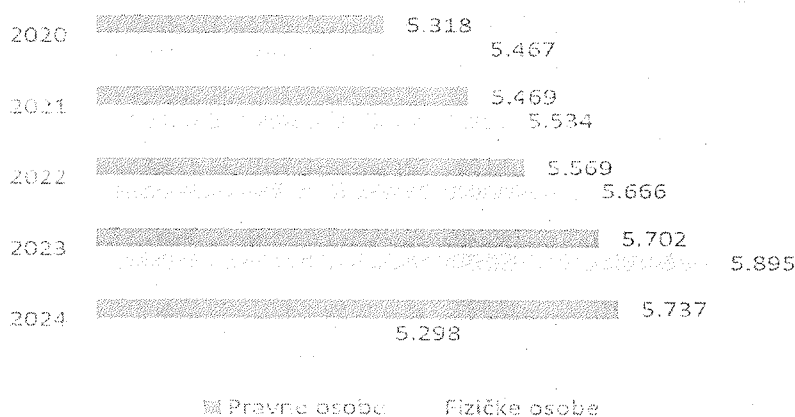
Registar poslovnih subjekata

Na kraju 2024. godine, u Kantonu Središnja Bosna (KSB) registrirano je 11.035 poslovnih subjekata, što čini 9,4 % ukupnog broja poslovnih subjekata u Federaciji Bosne i Hercegovine (FBiH). To je smanjenje od 562 subjekta ili 4,8% u usporedbi s 2023. godinom. Omjer poslovnih subjekata na 1000 stanovnika bio je 45,3.

Broj pravnih osoba na kraju 2024. godine u KSB iznosio je 5.737, što predstavlja povećanje od 35 ili 0,6 % u odnosu na prethodnu godinu. Ti subjekti čine 8,5 % ukupnog broja registriranih pravnih osoba u FBiH. Najviše pravnih osoba registrirano je u trgovini na veliko i malo (18,5 %), ostalim uslužnim djelatnostima (24 %) i prerađivačkoj industriji (14,8 %), dok je najmanje u financijskim djelatnostima (0,1 %).

Broj fizičkih osoba - obrtnika na kraju 2024. godine u KSB bio je 5.298, što je smanjenje od 597 ili 10,01 % u odnosu na prethodnu godinu. Ti obrtnici čine 10,6% ukupnog broja registriranih fizičkih osoba - obrtnika u FBiH. Najviše fizičkih osoba registrirano je u djelatnostima pružanja smještaja (hotelijerstvo i ugostiteljstvo) (15,7 %), trgovini na veliko i malo (18,8 %) te prerađivačkoj industriji (16,8 %).

Grafikon 3: Broj pravnih i fizičkih osoba po godinama u KSB

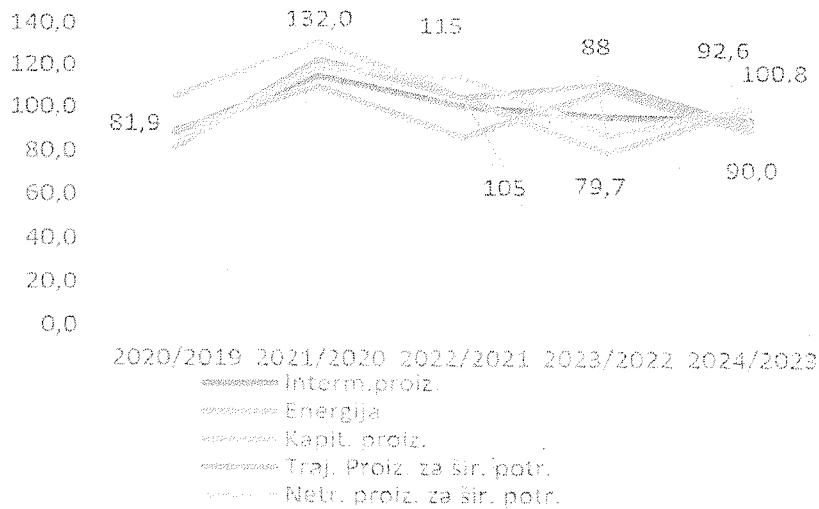

Izvor: Federalni zavod za statistiku, 2024; Obrada podataka: Federalni zavod za programiranje razvoja

Industrijska proizvodnja

U Federacija BiH u 2024. godini došlo je do pada ukupne industrijske proizvodnje za 3,9 % u odnosu na prethodnu godinu. U Kantonu Središnja Bosna u 2024. godini zabilježen je pad fizičkog obujma industrijske proizvodnje za 3,1 %. Prema glavnim industrijskim grupacijama, područjima i oblastima najveći pad zabilježen je u energiji, a prema područjima i oblastima KD-a najveće učešće u padu fizičkog obima industrijske proizvodnje ovog kantona imalo je područje proizvodnje osnovnih farmaceutskih proizvoda.

Grafikon 4: Indeksi obima industrijske proizvodnje prema glavnim grupama po godinama u KSB

Izvor: Federalni zavod za statistiku, 2024.; Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

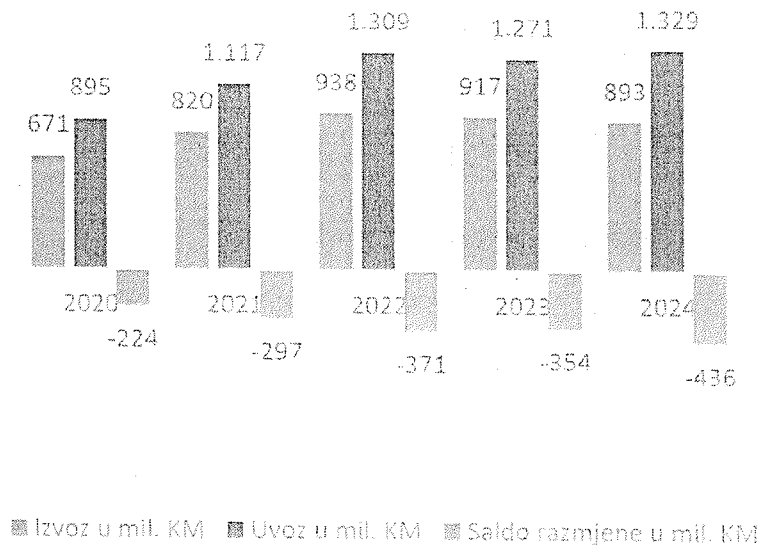
Izvoz, uvoz i trgovinska bilanca

Izvoz iz Kantona Središnja Bosna (KSB) u 2024. godini iznosio je 893 milijuna KM ili 8,3 % ukupnog izvoza Federacije Bosne i Hercegovine (FBiH). Izvoz u izvještajnoj godini je za 2,7 % manji u odnosu na 2023. godini.

Uvoz u KSB-u u 2024. godini iznosio je 1.328 milijuna KM ili 6,6 % ukupnog uvoza FBiH. Uvoz u izvještajnoj godini je za 4,5 % manji u odnosu na 2023. godinu.

Trgovinska bilanca KSB u 2024. godini bilježi deficit od 436 milijuna KM, što je povećanje od 23 milijuna u odnosu na prethodnu godinu. Pokrivenost uvoza izvozom iznosila je 67,2 %, što je smanjenje za 4,9 postotnih bodova.

Grafikon 5: Izvoz, uvoz i trgovinska bilanca roba u mil. KM po godinama KSB

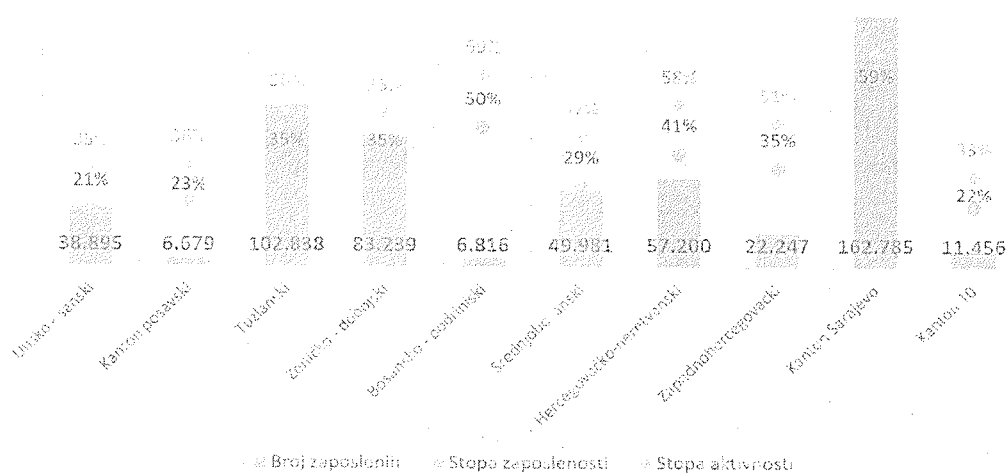

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje, 2024.; Obrada podataka: Federalni zavod za programiranje razvoja

Zaposlenost

Prema podacima, najveći broj zaposlenih u 2024. godini evidentiran je u Sarajevskoj županiji sa 162.785 osoba, što predstavlja 29,7 % ukupnog broja zaposlenih u Federaciji BiH. Slijedi Tuzlanska županija sa 102.838 zaposlenih ili 18,8 % te Zeničko-dobojska županija s 83.239 ili 15,2 % zaposlenih osoba. Najmanji broj zaposlenih registriran je u Posavskoj županiji gdje je zabilježeno 6.679 zaposlenih, što čini 1,2 % ukupne evidencije zaposlenih u Federaciji BiH. Grafikon 6 prikazuje pregled zaposlenosti po županijama Federacije BiH (FBiH) za 2024. godinu.

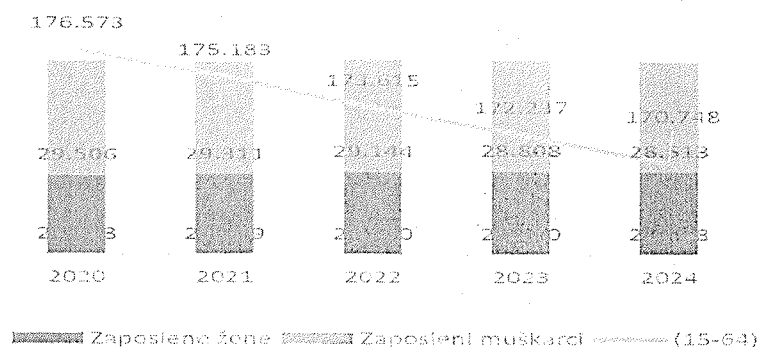
Grafikon 6: Broj zaposlenih, stope registrirane zaposlenosti i aktivnosti stanovništva po županijama FBiH 2024.

Izvor: Federalni zavod za statistiku, 2024.; Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

Stopa zaposlenosti u KSB u 2024. godini je bila 29,3 %, što je povećanje od 0,1 postotnih bodova u odnosu na prethodnu godinu, ali niža od stope u Federaciji BiH (37,4 %). Stopa aktivnosti je iznosila 46,8 %, što je povećanje od 0,1 postotnih bodova u odnosu na prethodnu godinu, i koja je manja od Federacije BiH (55,2 %). Broj radno sposobnog stanovništva sredinom 2024. godine je bio 170.748, manji je za 1.489 ili 0,9 % u odnosu na prethodnu godinu, s prosječnim godišnjim smanjenjem od 0,8 % u razdoblju 2020. – 2024. godina. Prosječan broj zaposlenih u KSB u 2024. godini je iznosio 26.513 od čega je 43 % žena. Najveći udio zaposlenih je u prerađivačkoj industriji 28,6 %, trgovini na veliko i malo 19,25 % i obrazovanju 9,0%. Najveći porast zaposlenih bio je u djelatnostima poslovanja građevine 5,6% i ostalim uslužnim djelatnostima za 5,4%, dok je najveći pad bio u djelatnostima vađenje ruda za 9,4 % u odnosu na 2023.godinu.

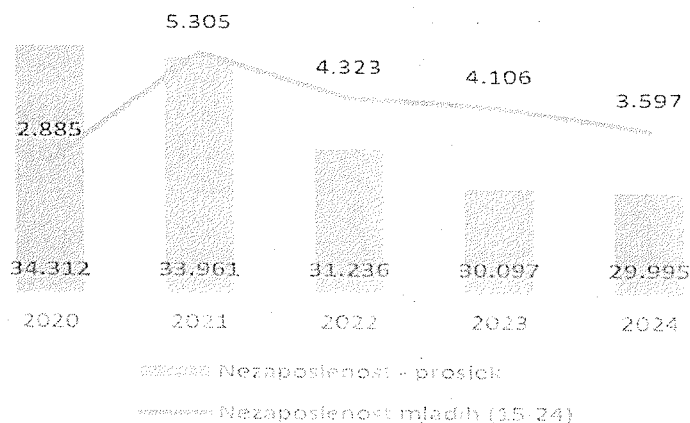
Grafikon 7: Prosječan broj zaposlenih i radno sposobno stanovništvo u KSB

Izvor: Federalni zavod za statistiku, 2024; Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

Nezaposlenost

U 2024. godini, u Kantonu Središnja Bosna, prosječan broj nezaposlenih iznosio je 29.995, što je 11,5 % ukupnog broja nezaposlenih u Federaciji Bosne i Hercegovine. Od tog broja, 16.886 ili 56,3 % bile su žene. Broj nezaposlenih osoba se smanjio za 101 osoba ili 0,3 % u odnosu na 2023. godinu. Tijekom razdoblja od 2020. do 2024. godine, prosječni godišnji pad broja nezaposlenih bio je 2,5 %. Broj nezaposlenih žena u 2024. godini manji je za 217 osoba ili 1,3 % u odnosu na prethodnu godinu.

Grafikon 8: Prosječan broj nezaposlenih osoba i nezaposlenih mladih osoba po godinama KSB

Izvor: Federalni zavod za statistiku, 2024.; Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

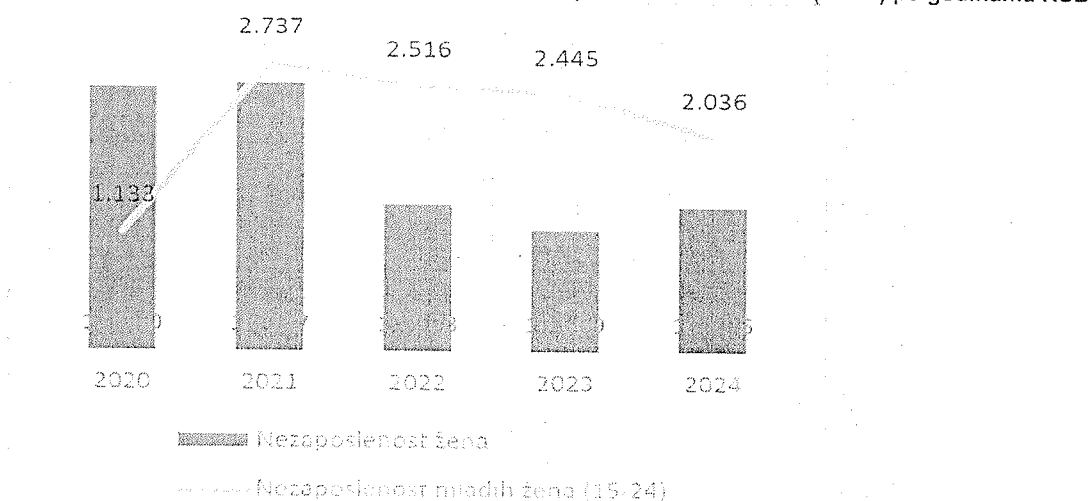
Prosječan broj nezaposlenih mladih (između 15. i 24. godine) u KSB-u u 2024. godini bio je 3.597, što je pad od 509 osoba ili 12,4 % u odnosu na prethodnu godinu. Udio nezaposlenih mladih u ukupnoj nezaposlenosti Kantona iznosio je 12 %. Tijekom promatranog razdoblja od 2020. do 2024. godine, prosječni godišnji rast broja nezaposlenih mladih bio je 5,7 %. Broj nezaposlenih mladih žena u istom razdoblju iznosio je 2.036 što je smanjenje od 409 ili 16,7 % u odnosu na prethodnu godinu..

Stopa nezaposlenosti u KSB-u u 2024. godini, prema službeno registriranom broju nezaposlenih, u odnosu na radnu snagu, iznosila je 37,5 %, što je povećanje od 0,1 postotna boda u odnosu na prethodnu godinu, i dalje je iznad stope nezaposlenosti u Federaciji BiH koja je bila 32,2 %.

Gledajući prema kvalifikacijama, od prosječnog broja registriranih nezaposlenih osoba u KSB-u u 2024. godini, 19.842 ili 66,1 % imaju neku razinu stručne spreme, dok 10.154 osobe ili 33,9 % nemaju stručnu spremu. Najveći broj nezaposlenih osoba u 2024. godini je KV (34,3%), dok je najmanji broj nezaposlenih osoba s VKV i NSS (0,2 %). Među nezaposlenim ženama u KSB-u, najviše nezaposlenih žena je sa NKV kvalifikacijama 34,6%, a najmanje nezaposlenih žena sa VKV kvalifikacijama 0,1 %.

Najveće smanjenje nezaposlenosti prema stupnju obrazovanja u KSB-u u 2024. godini zabilježeno je kod osoba sa VŠS kvalifikacijama za 10,9 %, dok je najmanje smanjenje bilo kod osoba sa NKV kvalifikacijama za 0,7 % u odnosu na prethodnu godinu.

Grafikon 9: Prosječan broj nezaposlenih žena i nezaposlenih mladih žena (15-24) po godinama KSB

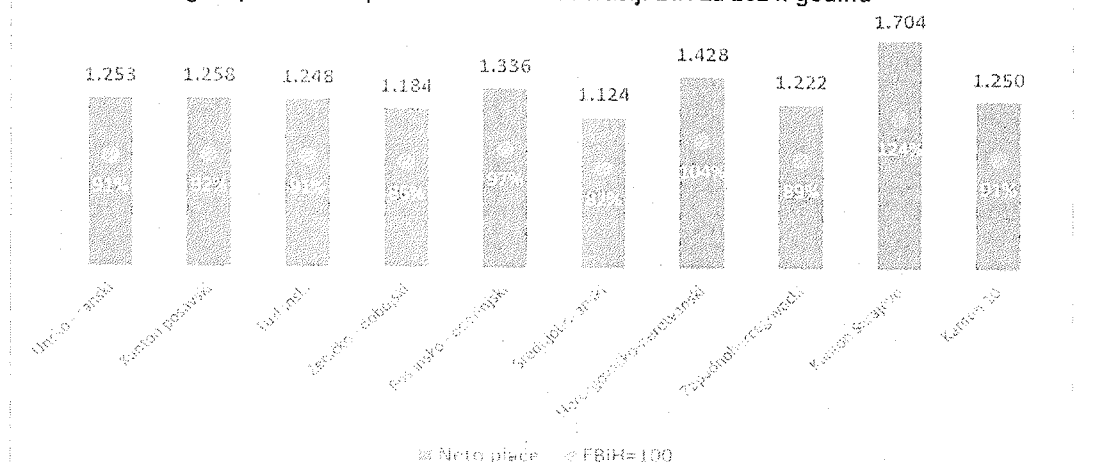

Izvor: Federalni zavod za statistiku, 2024.; Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

Plaće

U 2024. godini u Federaciji BiH prosječna mjesečna isplaćena neto plaća iznosi 1.373 KM i veća je za 10,1 % u odnosu na prethodnu godinu. Kada je riječ o županijama, najviša prosječna neto plaća u 2024. godini isplaćena je u Sarajevskoj županiji 1.704 KM, Hercegovačko-neretvanskoj županiji 1.428 KM i Bosansko - podrinskoj županiji 1.336 KM, dok je najniža prosječna plaća isplaćena u Kantonu Središnje Bosne u iznosu od 1.124 KM.

Grafikon 10: Pregled plaća u KM po kantonima u Federaciji BiH za 2024. godinu

Izvor: Federalni zavod za statistiku, 2024.; Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

Prosječna neto plaća u Kantonu Središnja Bosna u 2024. godini iznosila je 1.124 KM, što predstavlja povećanje od 9,1 % u odnosu na prethodnu godinu i čini 81,9 % prosjeka Federacije Bosne i Hercegovine. Tijekom razdoblja od 2020. do 2024. godine, prosječna neto plaća godišnje je rasla za 9,8 %.

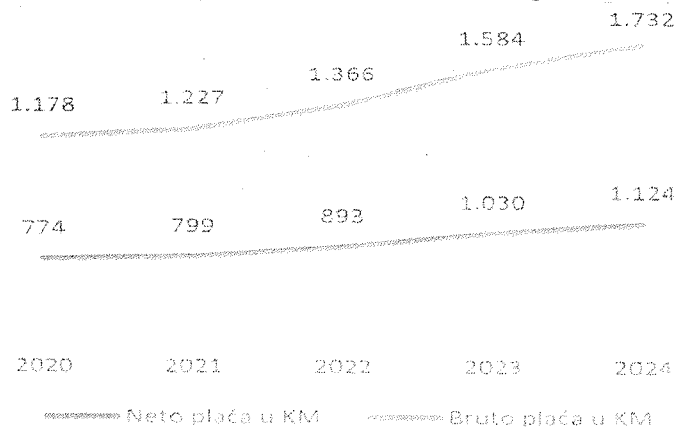
Bruto plaća u KSB-u u 2024. godini iznosila je 1.732 KM, što je povećanje od 9,3 % u odnosu na prethodnu godinu.

Najviša prosječna neto plaća u KSB-u u 2024. godini zabilježena je u djelatnostima proizvodnje i opskrbe električnom energijom u iznosu od 1.824 KM, javne uprave i obrane u iznosu od 1.700

KM te u strukovnim i znanstvenim djelatnostima u iznosu od 1.646 KM, dok je najniža neto plaća zabilježena u administrativnim i pomoćnim djelatnostima u iznosu od 813 KM, u području umjetnosti, zabave i rekreacije iznosu od 643 KM i u djelatnostima hotelijerstva i ugostiteljstva u iznosu od 686 KM.

Najveće prosječno povećanje neto plaće zabilježeno je u poljoprivredi za 16,8 %, ostalim uslužnim djelatnostima za 16,2% i u djelatnostima informacija i komunikacija za 13,9%, dok je smanjenje plaće zabilježeno samo u financijskim djelatnostima i djelatnostima osiguranja za 1,4 % u odnosu na prethodnu godinu.

Grafikon 11: Prosječna isplaćena neto i bruto plaća po godinama KSB

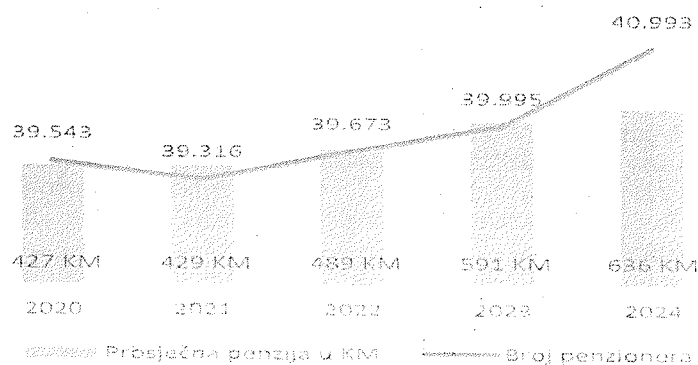
Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2024.) Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

Mirovine

U prosincu 2024. godine, u Kantonu Središnja Bosna bilo je 40.993 umirovljenika, što čini 11,2 % ukupnog broja umirovljenika u Federaciji Bosne i Hercegovine. Broj umirovljenika u KSB povećao se za 998, ili 2,5 %, u usporedbi s prethodnom godinom. Umirovljenici u KSB čine 16,8 % ukupnog stanovništva Kantona. U razdoblju od 2020. do 2024. godine, broj umirovljenika u prosjeku je rastao za 0,9 % godišnje.

Omjer zaposlenih na jednog umirovljenika u KSB na kraju 2024. godine je iznosio 1,22 i manji je za 3,2% na prethodnu godinu. Prosječna isplaćena mirovina u KSB krajem 2024. godine iznosila je 636 KM, što je više za 7,6 % u odnosu na prethodnu godinu. Prosječna mirovina u KSB iznosi 102,0 % prosjeka FBiH. U razdoblju od 2020. do 2024. godine, prosječna isplaćena mirovina je prosječno rasla za 10,5 % godišnje.

Grafikon 12: Prosječna isplaćena mirovina i broj umirovljenika po godinama KSB

Izvor podataka: Federalni zavod za mirovinsko i invalidsko osiguranje Mostar 2024.; Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

3.2. Pretpostavke društvenog i gospodarskog razvoja za razdoblje 2026. – 2029.

Na temelju raspoloživih podataka i makroekonomskih modela, Direkcija za ekonomsko planiranje (DEP) procjenjuje da će realni rast BDP-a u Bosni i Hercegovini u 2026. iznositi 2 %.

Glavne pretpostavke osnovnog scenarija ekonomske aktivnosti u 2026. ukazuju na nastavak trenda rasta gospodarskih aktivnosti, ali uslijed značajnih geopolitičkih nestabilnosti koje bi mogle imati negativne ekonomske posljedice kako u svijetu tako i u zemljama EU. Očekuje se da će domaća potražnja, kroz povećanje potrošnje i djelomično investicija, predstavljati glavni oslonac planiranog gospodarskog rasta, uz nešto veći doprinos vanjskog sektora u odnosu na prethodnu godinu.

Tablica 3: Makroekonomski pokazatelji u BiH od 2024. - 2029. godine

Indikator	Zvanični podaci		Projekcije			
	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
Nominalni BDP u mil KM	55.091	59.440	62.895	66.115	69.602	73.486
Nominalni rast u %	6	7,9	5,8	5,1	5,3	5,6
BDP deflator (prethodna godina = 100)	103,4	105,7	103,7	102,5	102,2	102,1
Realni BDP u mil KM (prethodna godina = 100)	53.300	56.247	60.651	64.521	68.101	71.987
Realni rast u %	2,6	2,1	2	2,6	3	3,4
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	1,7	4	4,1	2,2	2,1	2
Potrošnja u mil KM	47.560	50.700	53.459	56.068	58.546	61.292
Realni rast u %	4,1	2,2	1,6	2,1	2,1	1,9
Vladina potrošnja u mil KM	10.524	11.471	11.896	12.729	13.518	14.329
Realni rast u %	2,8	2,8	2,2	1,9	2,1	1,6
Privatna potrošnja u mil KM	37.036	39.229	41.563	43.340	45.028	46.963
Realni rast u %	4,4	2	1,4	2,1	2	2,4
Investicije (bruto) u stalna sredstva u mil KM	13.097	14.194	14.962	16.024	17.154	18.395
Realni rast u %	10,2	5,2	3,3	5,4	5,5	5,7
Vladine investicije u mil KM	1.831	2.106	2.306	2.520	2.772	3.049
Realni rast u %	16,9	11,7	7,2	7,4	7,7	7,7
Privatne investicije u mil KM	11.266	12.088	12.656	13.504	14.382	15.346
Realni rast u %	9,2	4,2	2,6	5	5,1	5,3
Uvoz u mil KM	29.057	30.602	30.218	31.477	33.127	34.924
Nominalni rast u %	4,5	5,3	4,2	5,2	5,6	5,6
Realni rast u %	4,7	5,2	2,6	3,5	4,1	3,1
Izvoz u mil KM	21.879	23.133	24.033	25.177	26.640	28.188
Nominalni rast u %	-0,2	5,7	3,9	4,8	5,8	5,8
Realni rast u %	-1,6	2,6	1,9	3,2	4,2	3,2
Nacionalna bruto štednja u % BDP-a	23,1	23,9	24,2	24,3	24,7	25,3
Bilanca tekućeg računa u mil KM	-1.860	-1.994	-2.088	-2.371	-2.631	-2.866
Rast u %	74,4	7,2	4,7	13,6	11	8,9
Bilanca tekućeg računa u % BDP-a	-3,4	-3,4	-3,3	-3,6	-3,8	-3,9

Izvor: Direkcija za ekonomsko planiranje (DEP), ožujak 2026. godine

Prema projekcijama DEP-a, povećanje plaća i mirovina, rast doznaka iz inozemstva te umjerena inflacija trebali bi rezultirati povećanjem raspoloživog dohotka građana, čime bi se osigurao daljnji rast privatne potrošnje od 1,4 %. Uz privatnu potrošnju, planirano povećanje proračuna na svim razinama vlasti u cilju zaštite životnog standarda građana u okviru borbe protiv inflacije ukazuje na moguć rast javne potrošnje, s očekivanom stopom rasta od 2,2 %. Ukupno gledano, finalna potrošnja u 2026. trebala bi porasti za 1,6 %, s pozitivnim doprinosom rastu BDP-a od 1,4 postotnih bodova. Budući da finalna potrošnja čini približno 85 % BDP-a, jasno je da će ona ostati ključni faktor ekonomskog rasta.

Unatoč određenim unutarnjim izazovima, očekuje se i nastavak rasta investicija, iako nešto umjerenijim tempom nego prethodne godine – očekivana stopa rasta iznosi oko 3,3 %, uz doprinos BDP-u od približno 0,8 postotni bod.

Za razliku od 2025., u 2026. godini očekuju se i bolji rezultati vanjskotrgovinskog sektora. To se osobito odnosi na izvoz, zahvaljujući poboljšanju gospodarske aktivnosti glavnih

vanjskotrgovinskih partnera. Ukupan izvoz trebao bi porasti za 1,9 %. Istodobno, zbog povećane domaće potražnje (potrošnja i investicije), a ukupni uvoz trebao bi porasti za 2,6 %.

U razdoblju 2027. – 2029. godine, pored unutarnjih ekonomskih čimbenika, na ekonomska kretanja u Bosni i Hercegovini odlučujući utjecaj imat će vanjsko okruženje. Posljednjih su godina globalnu ekonomiju obilježili brojni izazovi – pandemija, rat u Ukrajini i drugi geopolitički poremećaj, stavljajući poseban naglasak na energetska krizu i eskalacija sukoba na Bliskom istoku rezultirala je i zatvaranjem Hormuškog prolaza, što je izazvalo značajne poremećaje na globalnom energetskom tržištu i snažan rast cijena nafte – koji su doveli do trgovinskih, financijskih i cjenovnih šokova koji nisu zaobišli ni BiH.

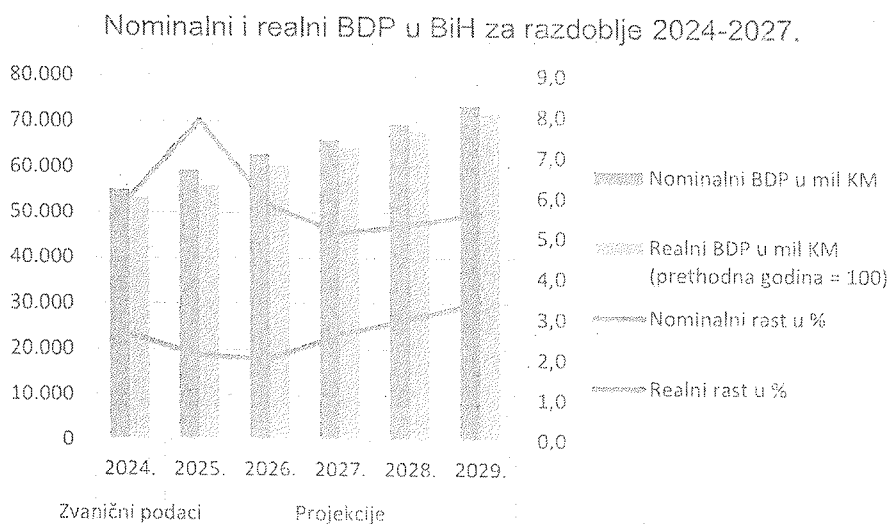
Prethodna su izvješća jasno pokazala da vanjsko okruženje (EU i regija) ima ključnu strukturnu ulogu u oblikovanju ekonomskih kretanja u BiH. Unatoč globalnim nestabilnostima, međunarodne institucije poput MMF-a, Svjetske banke i Europske komisije u svojim publikacijama i dalje ukazuju na nastavak trenda rasta globalne ekonomije. Predviđa se prosječna stopa globalnog rasta od oko 3%, dok Europska komisija (DG ECFIN) u svojim prognozama za EU očekuje nastavak ekonomskog rasta i stabilizaciju inflacije.

Iako se ne očekuje povratak na pretpandemijske stope rasta, moguće je stabiliziranje cijena roba i usluga. DEP se u pripremi ovog dokumenta oslonio na aktualno izdanje „European Central Bank staff macroeconomic projections for the euro area (September 2025)“⁷, prema kojem je za 2026. godinu u EU predviđen rast BDP-a od 1,3 %, inflacija od 1,9 %.

Uzimajući u obzir važnost vanjskih utjecaja, ključno je napomenuti da će nova globalna zbivanja imati presudan utjecaj na izgled ekonomskog rasta BiH. No, osim eksternih faktora, važnu ulogu u razdoblju 2027. – 2029. igrat će i institucionalni kapacitet zemlje za provedbu strukturnih reformi, s ciljem jačanja domaćih potencijala za rast.

U osnovnom scenariju za to razdoblje, DEP predviđa prosječan godišnji rast BDP-a od oko 3 % (2027: 2,6 %, 2028: 3 %, 2029: 3,4 %) ⁸. Ključni oslonac tom rastu ostaju isti kao i u prethodnim godinama (finalna potrošnja i investicije), uz nastavak poboljšanja vanjskotrgovinske razmjene.

Grafikon 13: Nominalni i realni rast BDP-a u BiH za razdoblje 2024. - 2029.

Izvor: DEP, Ministarstvo financija KSB

Očekuje se prosječna stopa rasta privatne potrošnje od 1,4 %. Istodobno, s obzirom na udio javne potrošnje u BDP-u i napore na fiskalnoj konsolidaciji, očekuje se postupna stabilizacija javnih financija, uz prosječni godišnji rast javne potrošnje od također 3,3 %, čime bi se njezin udio u BDP-u smanjio na približno 19 %. Dio sredstava iz tekuće potrošnje trebao bi se preusmjeriti prema jačanju investicija.

S obzirom na očekivano poboljšanje poslovnog ambijenta, predviđa se rast investicija po prosječnoj godišnjoj stopi od 5,5 % (2027: 5,4 %, 2028: 5,5 %, 2029: 5,7 %). Privatne investicije, koje čine oko 85 % ukupnih, i dalje će dominirati, no predviđa se i jači doprinos javnih investicija,

⁷ European Central Bank staff macroeconomic projections for the euro area (September 2025).

⁸ Projekcije DEP-a, ožujak 2026. godine

osobito u kontekstu europskih integracija i reformske agende. Projekti iz područja prometne infrastrukture i energetske tranzicije, uz podršku međunarodnih financijskih institucija, mogli bi omogućiti godišnji rast javnih investicija od oko 7 %, čime bi njihov udio u BDP-u dosegao 4 %.

U tom kontekstu, očekuje se umjereniji prosječni godišnji rast izvoza od 3,5 % (2027: 3,2 %, 2028: 4,2 %, 2029: 3,2 %). Tako bi do 2029. udio izvoza u BDP-u mogao doseći 38,4 %. Istodobno, predviđa se nešto sporiji rast uvoza – prosječno 3,6% godišnje (2027: 3,5 %, 2028: 4,1 %, 2029: 3,1 %), čime bi se njegov udio u BDP-u stabilizirao na oko 51 %.

Skoro ujednačen rast izvoza u odnosu na rast uvoza u srednjem roku bi rezultirao postepenom stabilizacijom vanjskotrgovinskog bilanca kao udio u BDP-u na 12,6%, odnosno neutralnim doprinosom ekonomskom rastu. Pokrivenost uvoza izvozom do kraja 2029. trebala bi iznositi približno 75,3 %.

3.3. Rizici ostvarenja pretpostavki

Rizici koji mogu utjecati na ostvarenje projekcija ekonomskog rasta u osnovnom scenariju mogu se podijeliti na vanjske i unutarnje. Visoka neizvjesnosti u globalnom okruženju, prvenstveno stavljajući naglasak na energetske krizu, pojačani inflacijski pritisci i usporavanje svjetskog gospodarskog rasta mogli bi negativno utjecati na potrošnju, investicije, vanjskotrgovinsku razmjenu, a time i na ekonomske projekcije Bosne i Hercegovine za razdoblje 2027. – 2029.

Složeni sustav donošenja odluka i spor napredak u provođenju ekonomskih reformi predstavljaju značajan izvor unutarnjih rizika. Kašnjenja u provedbi strukturnih reformi mogla bi negativno utjecati na ukupni gospodarski rast.

Posebnu pozornost zahtijevaju i klimatski rizici, odnosno potreba za usklađivanjem zakonodavstva u području zelene ekonomije čije neblagovremeno provođenje bi u značajnoj mjeri oslabilo konkurentnost domaćeg gospodarstva međunarodnom tržištu.

U srednjoročnom razdoblju, dodatni rizik predstavlja pad radne snage, što je trend prisutan posljednjih godina. Nastavak iseljavanja, osobito mladih, obrazovanih i kvalificiranih kadrova, mogao bi dovesti do pada produktivnosti i sporijeg rasta BDP-a od planiranog.

4. FISKALNI OKVIR U SREDNJOROČNOM RAZDOBLJU

4.1. Porezna politika i javni prihodi

Porezne politike u srednjoročnom razdoblju trebaju podržati održiv i inkluzivan rast na svim razinama vlasti, s fokusom na zaštitu radnih mjesta, povećanje produktivnosti poslovnih subjekata te smanjenje ili ukidanje opterećenja gospodarskih aktivnosti. Promjene poreznih stopa obično se donose na razini Federacije za sve kantone. Kanton Središnja Bosna ima ograničene mogućnosti za izravno utjecanje na poreznu politiku te je potrebno sagledati politiku unutar realnih okvira, uzimajući u obzir utjecaj viših razina vlasti.

Planiraju se mjere za poboljšanje koordinacije i odgovornosti između svih razina vlasti u pripremi projekcija javnih prihoda i rashoda kako bi se povećala razina fiskalne stabilnosti i odgovornosti. Javni prihodi i porezna politika su jedan od stupova Strategije reforme upravljanja javnim financijama, koji će se provoditi kroz sljedeće mjere i aktivnosti:

- Unaprjeđenje pravnog okvira javnih prihoda
- Unaprjeđenje i harmonizacija pravnog okvira u skladu sa međunarodnom pomoći i administrativnom saradnjom
- Suzbijanje sive ekonomije
- Unaprijediti poslovno okruženje uklanjanjem administrativnih barijera

Unaprjeđenje pravnog okvira javnih prihoda

Aktivnosti koje se provode u okviru Unaprjeđenja pravnog okvira javnih prihoda su smanjivanje fiskalnog opterećenja rada kroz uspostavljanje novih pravičnijih sustava oporezivanja rada. Harmonizirati propise o oporezivanju posjedovanja i prometa imovine u FBiH kroz uspostavljanje jedinstvenog sustava oporezivanja imovine na cijeloj teritoriji FBiH. Harmonizirati zakon o igrama na sreću u skladu međunarodnim propisima, gdje se djelatnost priređivanja igara na sreću i nagradnih igara prilagođava fiskalnim pravilima u skladu sa međunarodnim propisima. Unaprijediti propise o poreznoj administraciji kroz uspostavljanje efikasne i efektivne Porezne uprave FBiH. Unaprjeđenje sustava raspodjele prihoda u Federaciji BiH tako da se javni prihodi raspoređuju u skladu sa novim sustavom raspodjele

Unaprjeđenje i harmonizacija pravnog okvira u skladu sa međunarodnom pomoći i administrativnom saradnjom

Aktivnost Harmonizacija pravnih akata u skladu sa mjerama Globalnog foruma OECD kroz aktivnosti na harmonizaciji pravnog okvira sa mjerama Globalnog foruma OCED. Harmonizacija pravnih akata u skladu sa akcijama BEPS-a kroz aktivnosti na harmonizaciji pravnog okvira sa BEPS. Harmonizacija pravnog okvira za razvoj digitalizacije ekonomije tako da se poslovni procesi usklade sa razvojem digitalne ekonomije. Razmjena informacija sa drugim poreznim jurisdikcijama kroz početak uspostave razmjene podataka digitalnim načinom.

Suzbijanje sive ekonomije

Identificirati uzroke i posljedice sive ekonomije kroz implementaciju akcionog plana za borbu protiv sive ekonomije i povećanja koeficijenta raspodjele prihoda sa Jedinstvenog računa. Izrada modela izračuna sive ekonomije, da je FMF kontinuirano u posjedu podataka, modela i resursa potrebnih za analizu sive ekonomije. Efikasniji nadzor nad tokovima sive ekonomije kroz povećanje koeficijenta raspodjele prihoda od indirektnih poreza sa Jedinstvenog računa. Edukacija građana o značaju fiskalnog računa kroz veći stupanj evidentiranog prometa i povećanje priliva sredstva u budžete svih nivo vlasti. Unaprijediti sustav za izvještavanje prema MONEYVAL, FMF je kapacitirana da izvještava prema zahtjevima MONEYVAL. Jačanje kadrovskih kapaciteta Odjela za poreznu politiku, javnih prihoda i igara na sreću Federalnog ministarstva financija kroz povećanje kapaciteta Odjela.

Unaprijediti poslovno okruženje uklanjanjem administrativnih barijera

Aktivnosti koje se provode su Unaprijediti proces dostavljanja poreznih prijava u elektronskom obliku, kroz efikasno upravljanje poslovnim procesima. Unaprijediti usluge poreznim obveznicima od strane Porezne uprave FBiH, tako da Porezna uprava organizaciono i kadrovski osposobljena da bude u funkciji građana. Pojednostaviti plaćanje javnih prihoda kroz smanjivanje broja uplatnica za uplatu javnih prihoda. Uvođenje elektronskog vođenja interaktivnog registra taksi i naknada, kao jednoobrazan i transparentan pregled svih naknada i taksi u FBiH, elektronskim putem. Uvođenje elektronskog upravljanja porezno-upravnim predmetima u FMF, ekspeditivno i efikasno upravljanje porezno upravnim predmetima. Uvođenje elektronskog upravljanja predmetima u djelatnosti igara na sreću, kroz efikasno upravljanje predmetima u djelatnosti igara na sreću. Unaprijediti proces naplate javnih prihoda kroz povećanje javnih prihoda koje kontrolira PU. Smanjiti postojeći porezni dug, rezultat mjera smanjen porezni dug. Unaprijediti proces registracije poreznih obveznika u PU FBiH, kroz unaprijeđen proces registracije.

4.2. Kretanje prihoda u srednjoročnom razdoblju

Projekcije su izrađene na temelju službenih makroekonomskih prognoza DEP-a iz ožujka 2026. godine, uzimajući u obzir kretanja ključnih ekonomskih parametara. Projekcije prihoda za 2026. i razdoblje 2027. – 2029. temelje se na važećim poreznim politikama i metodologiji usklađenoj s makroekonomskim pokazateljima i trendovima javnih prihoda.

Prognoze DEP-a, koje se odnose na temeljne agregate tržišta rada, uzimaju u obzir očekivani rast plaća u privatnom i javnom sektoru, povezan sa redovitim godišnjim usklađivanjima minimalne plaća u skladu s inflacijskim kretanjima, primjenom granskih kolektivnih ugovora, mjerama zadržavanja deficitarne radne snage i sličnim faktorima. Bitno je istaknuti visok nivo rizika po prognoze tržišta rada, obzirom da bi potencijalni sporiji ekonomski rast od pretpostavljenog, praćen manjim obimom investicija moga dodatno smanjiti broj zaposlenih osoba. U skladu s tim, procjenjuje se da će nominalna stopa rasta neto plaća u 2026. godini iznositi 9 %, dok se očekuje da će doći do stagnacije broja zaposlenih u odnosu na prošlu godinu.

Očekivana prosječna godišnja stopa gospodarskog rasta u Bosni i Hercegovini u razdoblju od 2027. do 2029. godine iznosi 3 % (2027: 2,6 %, 2028: 3 %, 2029: 3,4 %), pri čemu glavni nositelji rasta ostaju isti kao i prethodnih godina – finalna potrošnja i investicije, uz nastavak poboljšavanja vanjskotrgovinske razmjene..

Struktura javnih prihoda proračuna Kantona Središnja Bosna obuhvaća prihode od neizravnih poreza i poreza na dobit, kao i neporezne prihode koji dolaze od poduzetničkih aktivnosti, imovine, naknada, pristojbi, novčanih kazni, doprinosa i drugih prihoda, koji se ostvaruju, prikupljaju i raspoređuju sukladno važećim propisima na teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine. Porezni prihodi predstavljaju najveći udio u strukturi ukupnih prihoda, budući da su prihodi od neizravnih poreza najznačajniji izvor.

Kantoni također prikupljaju druge izravne poreze, poput poreza na dobit pravnih osoba i poreza na dohodak, te ostvaruju prihode prema kantonalnim propisima o porezima na imovinu i drugim neporeznim prihodima kako bi financirali svoje ustavom utvrđene funkcije.

Prihodi od izravnih poreza projicirani su prema ustaljenoj metodologiji, prateći makroekonomske pokazatelje poput nominalnog i realnog rasta BDP-a, inflacije, potrošnje i investicija. Također se prate godišnji i sezonski trendovi ostvarenja prihoda u prethodnim godinama te izmjene propisa koji se odnose na određene područja.

U 2027. godini, očekuje se ukupni prihod proračuna u iznosu od 426,8 milijuna KM. Za 2028. godinu projiciran je rast prihoda od 4,5 %, što će dovesti do iznosa od 446 milijuna KM. Za 2029. godinu predviđeni su prihodi od 468,8 milijuna KM, uz međugodišnji rast od 5,1 %.

4.2.1. Prihodi od poreza

Porezni prihodi u 2027. godini projicirani su u iznosu od 373,8 milijuna KM. Očekuje se rast ovih prihoda u narednim godinama, pa su prihodi za 2028. godinu projicirani na 391,8 milijuna KM, što predstavlja međugodišnji rast od 4,8 %. Za 2029. godinu se očekuje da će iznositi 413,3 milijuna KM, što je povećanje od 5,5 % u odnosu na prethodnu godinu.

Prihodi od neizravnih poreza s Jedinštenog računa

Projekcije prihoda od neizravnih poreza temelje se na srednjoročnom Planu naplate ukupnih prihoda na Jedinštenom računu, koji je u travnju 2026. godine izradilo Odjeljenje za makroekonomsku analizu pri Upravnom odboru Uprave za neizravno oporezivanje (OMA). Dodatno je izvršena procjena udjela Federacije BiH u međuentitetskoj raspodjeli prihoda, dok su projekcije raspoloživog dijela ovih prihoda za raspodjelu korisnicima u Federaciji BiH po godinama izrađene uzimajući u obzir i godišnji plan otplate vanjskog duga. Projekcije prihoda od neizravnih poreza nisu uključile potencijalne efekte predloženih izmjena Zakona o akcizama u Bosni i Hercegovini, čija implementacija bi mogla promijeniti obrazac kretanja prihoda.

Pojedinačna alokacija prihoda od neizravnih poreza za kantone i općine/gradove za 2026. godinu i srednjoročno razdoblje izrađena je prema koeficijentima raspodjele iz Upute o određivanju udjela kantona, jedinica lokalne samouprave i nadležnih kantonalnih ustanova za ceste u prihodima od neizravnih poreza i načinu raspoređivanja tih prihoda za 2026. godinu („Službene novine Federacije BiH”, broj: 89/25).

Po revidiranim projekcijama Sektora za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva financija, očekuje se da će raspodjela prihoda od neizravnih poreza s jedinstvenog računa za Kanton Središnja Bosna (Kantonalni proračun i općinski proračuni Kantona) iznositi 331,8 milijuna KM u 2027. godini, što predstavlja rast od 5,5 % u odnosu na 2026. godinu. Projekcije za 2028. godinu iznose 348,2 milijuna KM, što predstavlja rast od 4,9 % u odnosu na 2027. godinu, dok se u 2029. godini očekuje da će iznositi 368,1 milijuna KM, što je povećanje od 5,7 % u odnosu na prethodnu godinu.

Prihodi od neizravnih poreza imaju najveći udio u ukupnim prihodima i predstavljaju najznačajniji prihod Kantona. U 2027. godini, projekcija prihoda od neizravnih poreza iznosi 282,4 milijuna KM, što predstavlja rast od 5,5 % u odnosu na projekcije za prethodnu godinu. Očekuje se međugodišnji rast prihoda od 4,9 % u sljedećoj godini, pa su projekcije za 2028. godinu 296,3 milijuna KM. Za 2029. godinu se očekuje da će iznositi 313,3 milijuna KM, što je povećanje od 5,7 % u odnosu na prethodnu godinu.

U tablici 4. prikazano je detaljno izvršenje prihoda od neizravnih poreza za Kantone i općine Kantona pojedinačno s Jedinštenog računa za 2025. godinu, revidirane projekcije za 2026. godinu te projekcije prihoda za razdoblje od 2027. do 2029. godine⁹.

Tablica 4: Prihodi od neizravnih poreza iz raspodjele s Jedinštenog računa u KM

Neizravni porezi	Izvršenje		Projekcije		
	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
Kanton Središnja Bosna	293.209.600	314.503.337	331.788.077	348.180.681	368.123.343
Kanton	246.296.032	267.657.028	282.367.149	296.318.020	313.290.157
općine	46.913.568	46.846.309	49.420.928	51.862.661	54.833.186
Bugojno	5.671.513	6.020.342	6.351.213	6.665.006	7.046.756
Busovača	3.626.610	3.404.260	3.591.354	3.768.792	3.984.656
Dobretići	325.292	297.663	314.022	329.537	348.412
Donji Vakuf	2.607.811	2.834.089	2.989.847	3.137.566	3.317.725
Fojnica	2.436.597	2.347.766	2.476.796	2.599.167	2.748.039
Gornji Vakuf-Uskoplje	3.910.074	3.865.428	4.077.868	4.279.343	4.524.449
Jajce	4.882.334	4.926.115	5.196.849	5.453.609	5.765.974
Kiseljak	3.901.856	3.475.532	3.666.543	3.847.695	4.068.079
Kreševo	890.345	821.718	866.879	909.708	961.814
Novi Travnik	4.085.893	4.649.414	4.904.941	5.147.279	5.442.098
Travnik	10.068.798	9.931.887	10.477.732	10.995.404	11.625.185
Vitez	4.506.445	4.272.095	4.506.884	4.729.555	5.000.449

Izvor: Sektor za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva financija

⁹Raspodjela prihoda za kantone i općine/gradove pojedinačno za 2026. godinu i razdoblje 2027. - 2029. godina urađena je u skladu s metodologijom propisanom Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 22/06, 43/08, 22/09, 35/14, 94/15 i 17/22).

Revidirane projekcije za 2026. godinu i projekcije prihoda s Jedinstvenog računa za razdoblje 2027. – 2029. godina Ravnateljstva za ceste KSB¹⁰, urađeno od strane Sektora za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva financija, može se vidjeti u sljedećoj tablici.

Tablica 5: Prihodi Ravnateljstva za ceste u KM

Vrsta prihoda	Projekcije			
	2026.	2027.	2028.	2029.
Upravitelji za ceste	12.764.591	13.394.863	14.007.747	14.749.284
Prihodi od indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedinstvenog računa	10.299.657	10.865.714	11.402.555	12.055.656
Prihodi od namjenske putarine za financiranje autocesta i cesta	2.464.934	2.529.149	2.605.192	2.693.628

Izvor: Sektor za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva financija

Prihodi od poreza na dobit

Revidirane projekcije prihoda od poreza na dobit za 2026. godinu temelje se na povijesnom trendu naplate kao i trenutačnom trendu naplate (Q1 2026.) s procijenjenim očekivanjima do kraja godine, prateći podatke iz godišnjih prijava poreznih obveznika. Srednjoročne projekcije prihoda od poreza na dobit rađenu su oprezno, prateći prognoziranu ekonomsku kretanja, zadržavajući nivo ostvarenja na približno istom nivou procijenjenog za 2026. godinu, bez izmjena poreznih politika.

Prihodi od poreza na dobit projicirani su na iznos od 42,2 milijuna KM u 2027. godini, što predstavlja povećanje od 0,1 % u odnosu na projekciju za 2026. godinu. Očekuje se da će prihod od poreza na dobit također iznositi 42,3 milijuna KM u 2028. godini, a 42,4 milijuna KM u 2029. godini, što predstavlja rast od 0,1 %.

U sljedećoj tablici navedeno je izvršenje prihoda od poreza na dobit za 2025. godinu, revidirane projekcije za 2026. godinu te projekcije za razdoblje od 2027. do 2029. godine za Kanton Središnja Bosna.

Tablica 6: Prihodi od poreza na dobit u KM

Vrsta prihoda	Izvršenje 2025.	Projekcije			
		2026.	2027.	2028.	2029.
Porez na dobit	44.323.865	42.200.172	42.245.231	42.298.847	42.359.690

Izvor: Sektor za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva financija

Prihodi od poreza na dohodak

Revidirane projekcije prihoda od poreza na dohodak i doprinosa za 2026. temelje se na tekućem (Q1 2026) trendu naplate, koje uključuju i mjere u cilju poboljšanja financijskog položaja pojedinca, uzimajući u obzir prognoze tržišta rada do kraja godine. Preteći srednjoročne pretpostavke ključnih pokazatelja vezanih za tržište rada pripremljene su i projekcije prihoda od poreza na dohodak za ovaj period. Projekcije ovih kategorija prihoda nisu uzele u obzir potencijalne nove promjene poreznih politika.

Projekcije prihoda od poreza na dohodak za 2027. godinu za Kanton i općine Kantona iznose 84,1 milijuna KM, što predstavlja rast od 7,9 % u odnosu na očekivanu razinu ovih prihoda u 2026. godini. Predviđa se rast od 8,2 % u 2028. godini, pri čemu će iznositi 90,9 milijuna KM, dok se za 2029. godinu projiciraju prihodi od 98,6 milijuna KM, što predstavlja međugodišnji rast od 8,4 %.

Projekcije prihoda od poreza na dohodak za Kanton u 2027. godini iznose 55,1 milijuna KM, što predstavlja rast od 7,9 % u odnosu na očekivanu razinu ovih prihoda u 2026. godini. Očekuje se daljnji porast ovih prihoda u narednim godinama, s rastom od 8,2 % u 2028. godini i 8,4 % u 2029. godini. Projekcija za 2028. godinu iznosi 59,6 milijuna KM, dok se za 2029. godinu predviđa iznos od 64,6 milijuna KM.

¹⁰ Projekcije sadrže projekcije prihoda koje se temelje na neizravnim porezima, i procjene prihoda na temelju namjenske cestarine za izgradnju autocesta te izgradnju i održavanje ostalih cesta od 0,25 KM/l naftnih derivata, za Ravnateljstvo za ceste KSB.

U sljedećoj tablici navedeno je izvršenje prihoda od poreza na dohodak za 2025. godinu, revidirane projekcije za 2026. godinu i projekcije za razdoblje od 2027. do 2029. godine za Kanton Središnja Bosna i općine Kantona¹¹.

Tablica 7: Prihodi od poreza na dohodak u KM

Vrsta prihoda	Izvršenje 2025.	Projekcije			
		2026.	2027.	2028.	2029.
Porez na dohodak	72.625.886	77.882.699	84.055.782	90.907.546	98.582.482
Kanton	43.583.522	51.044.321	55.090.160	59.580.806	64.610.959
Općine	29.042.364	26.838.378	28.965.622	31.326.740	33.971.523

Izvor: Sektor za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva financija

Prihodi od poreza na imovinu

Prihodi od poreza na imovinu, koji su trenutno regulirani kantonalnim zakonima i propisima jedinica lokalne samouprave, projicirani su da će se zadržati na približno istoj razini u narednom razdoblju. Očekuje se da će ovi prihodi kretati od 1,4 do 1,4 milijuna KM u razdoblju od 2027. do 2029. godine.

Ostali prihodi od poreza

Obuhvaćaju sve ostale poreze koji se naplaćuju po kantonalnim propisima nakon implementacije Zakona o porezu na dohodak, a čine ih:

- Porezi na plaću i radnu snagu (zaostale uplate poreza)
- Domaći porezi na dobra i usluge (zaostale obveze na temelju poreza na promet dobara i usluga)
- Ostali porezi

Prihodi po osnovu poreza na plaće (zaostale uplate poreza), domaćih poreza na dobra i usluge (zaostale obveze na temelju poreza na promet dobara i usluga) i ostalih poreza za Kanton Središnja Bosna bilježe pad iz godine u godinu. Projekcije pokazuju da će ti prihodi iznositi 0,3 mil. KM u 2027. godini, 0,2 mil. KM u 2028. godini i 0,06 mil. KM u 2029. godini.

4.2.2. Neporezni prihodi

Neporezni prihodi kantona uključuju:

- Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih tečajnih razlika (uključujući i vlastite prihode proračunskih korisnika)
- Naknade i pristojbe i prihodi od pružanja javnih usluga
- Novčane kazne (neporezne prirode)

Neporezni prihodi uglavnom ovise o realizaciji planova rada pojedinih ministarstava i institucija, budući da u ovu kategoriju spadaju prihodi od pristojbi, naknada, prihoda pružanja javnih usluga (prihodi od vlastitih djelatnosti korisnika proračuna i vlastiti prihodi) te naknada prema kantonalnim zakonima i drugim propisima.

Projekcije neporeznih prihoda za 2027. godinu iznose 24,4 milijuna KM, što predstavlja rast od 4,6 % u odnosu na projekciju za 2026. godinu. Za 2028. godinu očekuje se rast od 4,2%, s ukupnim prihodom od 25,4 milijuna KM, dok se za 2029. godinu predviđa iznos od 26,6 milijuna KM, što predstavlja međugodišnji rast od 4,4 %.

¹¹ Projicirani iznosi za proračune jedinica lokalne samouprave iskazani na osnovu minimalnog udjela, propisanog Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14, 94/15 i 17/22). Kanton u skladu sa svojim propisima može vršiti raspodjelu većeg iznosa.

4.2.3. Ostali prihodi i primitci

Primljeni tekući transferi i donacije

Projekcije primljenih tekućih transfera i donacija za 2027. godinu iznose 25,8 milijuna KM, što predstavlja blagi rast od 0,08 % u odnosu na procjenu za 2026. godinu. U skladu s očekivanim trendovima, predviđa se nastavak umjerenog rasta po stopi od 0,08 % godišnje. Tako su za 2028. godinu projicirani prihodi u iznosu od 25,8 milijuna KM, dok se za 2029. godinu očekuje povećanje na 25,9 milijuna KM. Ti transferi obuhvaćaju:

- Primljene tekuće transfere od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija.
- Primljene tekuće transfere od ostalih razina vlasti. Ovi transferi uključuju primljeni tekući transfer od Federacije BiH, koji je planiran u iznosu od 26 milijuna KM u 2027., 2028. i 2029. godini. Sredstva su namijenjena pružanju financijske potpore kantonalnim proračunima za provedbu strukturalnih reformi te sufinanciranje infrastrukturnih projekata od značaja za Federaciju Bosne i Hercegovine.
- Donacije.

Primljeni kapitalni transferi

Primljeni kapitalni transferi u 2027. godini projicirani su u iznosu od 2,8 milijuna KM, u 2028. godini 2,9 milijuna KM, a za 2029. godinu predviđeni su u iznosu od 3,0 milijuna KM. Ti transferi obuhvaćaju primljene kapitalne transfere od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija te kapitalne transfere od ostalih razina vlasti.

Kapitalni primitci

U 2027. godini kapitalni primitci projicirani su u iznosu od 0,06 milijun KM godišnje, dok se u 2028. i 2029. godini očekuje njihov porast na 0,1 milijuna KM. Ovi primitci odnose se na prihode od prodaje stalnih sredstava.

Izvršenje prihoda za 2025., procjena za 2026. godinu, te projekcije poreskih i neporezних prihoda, primitaka i financiranja za KSB za razdoblje 2027. - 2029. možete vidjeti u tablici ispod.

Tablica 8: Ostvarenje prihoda za 2025., procjena za 2026. godinu i projekcije poreskih i neporezних prihoda, primitaka i financiranja KSB za razdoblje 2027. – 2029., u KM

Ekon. kod	Opis	Ostvareno 2025.	Procjena 2026.	Projekcije		
				2027.	2028.	2029.
	PRIHODI, PRIMITCI I FINANCIRANJE	375.154.868	444.995.053	426.782.534	446.013.677	468.836.411
71	PRIHODI OD POREZA	335.630.247	355.357.320	373.801.583	391.807.095	413.333.438
711	Porezi na dobit pojedinaca i poduzeća	44.323.865	39.246.160	39.288.065	39.337.928	39.394.512
712	Doprinosi za socijalnu zaštitu	0	0	0	0	0
713	Porezi na plaću i radnu snagu (zaostale uplate poreza)	44.547	207.108	207.100	128.600	3.000
714	Porez na imovinu	1.343.271	1.408.292	1.408.300	1.408.800	1.438.400
715	Domaći porezi na dobra i usluge (zaostale obveze na temelju poreza na promet dobara i usluga)	36.431	94.424	94.400	66.800	55.700
716	Porez na dohodak	43.583.523	46.729.619	50.433.469	54.544.528	59.149.489
717	Prihodi od neizravnih poreza	246.296.032	267.657.028	282.367.149	296.318.020	313.290.157
719	Ostali porezi	2.578	14.689	3.100	2.420	2.180
72	NEPOREZNI PRIHODI	21.167.624	23.335.074	24.409.078	25.438.509	26.555.600
721	Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih tečajnih razlika	1.448.926	1.319.676	2.118.978	3.069.209	3.784.800
722	Naknade i pristojbe i prihodi od pružanja javnih usluga	14.678.323	16.975.023	17.249.700	17.482.800	17.785.800
723	Novčane kazne (neporezne prirode)	5.040.375	5.040.375	5.040.400	4.886.500	4.985.000

73	TEKUĆI TRANSFERI (TRANSFERI I DONACIJE)	10.728.850	25.733.775	25.756.273	25.814.473	25.874.873
731	Primljeni tekući transferi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	8.701	105.502	70.000	80.000	90.000
732	Primljeni tekući transferi od ostalih razina vlasti	10.696.750	25.478.273	25.535.273	25.578.273	25.628.273
733	Donacije	23.399	150.000	151.000	156.200	156.600
74	KAPITALNI TRANSFERI	2.409.651	2.500.000	2.750.000	2.850.000	2.950.000
741	Primljeni kapitalni transferi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	2.230.727	1.400.000	1.500.000	1.550.000	1.600.000
742	Kapitalni transferi od ostalih razina vlasti	178.924	1.100.000	1.250.000	1.300.000	1.350.000
77	PRIHODI PO OSNOVI ZAOSTALIH OBVEZA	9.310	13.314	3.000	2.500	2.000
777	Prihodi po osnovi zaostalih obveza	9.310	13.314	3.000	2.500	2.000
81	KAPITALNI PRIMITCI	5.209.185	38.055.569	62.600	101.100	120.500
811	Kapitalni primitci od prodaje stalnih sredstava	154.442	62.600	62.600	101.100	120.500
813	Primitci od financijske imovine	0	0	0	0	0
814	Primitci od dugoročnog zaduživanja	5.054.743	37.992.969	0	0	0
815	Primitci od kratkoročnog zaduživanja	0	0	0	0	0

Izvor: Ministarstvo financija KSB

Prihodi od doprinosa

U skladu s makroekonomskim očekivanjima u pogledu kretanja agregata vezanih uz tržište rada u razdoblju 2027. – 2029., izrađene su projekcije prihoda od doprinosa za zdravstveno osiguranje te doprinosa za osiguranje za slučaj nezaposlenosti.

Tako se ovi prihodi projiciraju u iznosu od 195,1 milijuna KM u 2027. godini, 205,2 milijuna KM u 2028. godini, te 216,3 milijuna KM u 2029. godini.

Tablica 9: Prihodi Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Središnja Bosna u KM

Vrsta prihoda	Projekcije			
	2026.	2027.	2028.	2029.
Doprinosi za zdravstveno osiguranje	185.778.583	195.083.800	205.232.318	216.290.077

Izvor: Sektor za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva financija

Prihodi od doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti Službe za zapošljavanje Kantona Središnja Bosna u 2027. godini se projiciraju u iznosu od 19 milijuna KM, 20 milijuna KM u 2028. godini, te 21,1 milijuna KM u 2029. godini.

Tablica 10: Prihodi Službe za zapošljavanje Kantona Središnja Bosna u KM

Vrsta prihoda	Projekcije			
	2026.	2027.	2028.	2029.
Doprinosi za osiguranje od nezaposlenosti	18.100.099	19.027.564	20.039.345	21.142.983

Izvor: Sektor za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva financija

4.3. Rizici ostvarenja projekcija prihoda

Srednjoročne projekcije javnih prihoda usklađene su s makroekonomskim očekivanjima te prate kretanja agregata s kojima su u značajnoj korelaciji. S obzirom na visoku razinu neizvjesnosti u pogledu krajnjih ishoda gospodarskih kretanja, moguće su i znatnije promjene u realizaciji planiranih javnih prihoda. Neizvjesnosti u vanjskom okruženju prepoznate su kao izražen rizik za ostvarenje predviđenog srednjoročnog gospodarskog rasta. Od domaćih rizika, potencijalno negativan učinak mogao bi imati spor tempo provođenja gospodarskih reformi.

Projekcije poreznih prihoda i obveznih socijalnih doprinosa za 2026. godinu, kako je već ranije istaknuto, temelje se na trenutno provedenim izmjenama politika, procijenjenom kretanju

radne snage, rastu plaće i migracijskim politikama. Potencijalna provedba novih mjera u ovom području tijekom nadolazećeg srednjoročnog razdoblja može u znatnoj mjeri utjecati na predviđeni iznos naplate.

Osim navedenog, na promjene u naplati javnih prihoda mogu značajno utjecati i izmjene ostalih poreznih politika, veća odstupanja u kretanju koeficijenta raspodjele prihoda od neizravnih poreza između entiteta u odnosu na trenutno procijenjeni, promjene u razini planirane otplate vanjskog duga, promjene u izdvajanjima prihoda od neizravnih poreza za institucije Bosne i Hercegovine, učinkovitost rada poreznih uprava, kao i razvoj drugih nepredvidivih događaja poput novih elementarnih nepogoda i sl.

Ističemo značajnu razinu rizika u vezi s projekcijama prihoda po osnovi tekućih transfera od drugih razina vlasti, a osobito u odnosu na tekući transfer s razine Federacije BiH, koji je planiran u iznosu od 26 milijuna KM za 2027., 2028. i 2029. godinu.

Sukladno identificiranim rizicima, ovim putem upućuje se na potrebu za krajnjim oprezom u procesu proračunskog planiranja, kao i na primjenu članka 33., stavka 3. Zakona o proračunima u Federaciji BiH, prema kojem je obavezna upotreba projekcija Federalnog ministarstva financija prilikom izrade proračuna.

4.4. Manjak/višak proračuna i ciljana fiskalna pozicija

Važno je voditi računa o fiskalnoj poziciji koja je koncipirana Zakonom o proračunima u Federaciji BiH, što znači da razina prihoda mora biti jednaka ili veća od razine ukupnih rashoda. U 2015. godini, akumulirani deficit iznosio je 39,3 milijuna KM, dok je u 2026. godini ostvaren akumulirani višak (suficit) u iznosu od 45,1 milijuna KM, zahvaljujući odgovornoj fiskalnoj politici Vlade, a prvenstveno Ministarstva financija.

Izvršenjem proračuna Kantona Središnja Bosna za 2025. godinu, na temelju ostvarene razine prihoda i primitaka od 375,2 milijuna KM te ostvarene razine rashoda i izdataka od 373,4 milijuna KM, zabilježen je višak prihoda nad rashodima (suficit) u iznosu od 1,8 milijuna KM.

U skladu s procjenama prihoda i rashoda za 2026. godinu, planirani manjak proračuna u iznosu od 25,6 milijuna KM pokriva se dijelom akumuliranog viška proračuna iz prethodnog razdoblja (45,1 milijuna KM). Projicirani manjak proračuna od 19,2 milijuna KM u 2027. Također, projekcije prihoda i rashoda za 2028. i 2029. godini, prikazane su u tablici 11.

Prema projekcijama prihoda i rashoda općina Kantona u promatranom srednjoročnom razdoblju, manjak od 7,0 milijuna KM u 2026., 4 milijuna KM u 2027. godini, 1,6 milijuna u 2028. godini pokriva se također iz akumuliranog viška prihoda iz prethodnog razdoblja.

Kada se ovim projekcijama manjka/viška konsolidirano za Kanton i općine Kantona pridoda akumulirani višak iz prethodnih razdoblja, u projekcijama za 2027. godinu očekuje se ukupni akumulirani višak proračuna Kantona i općina Kantona u iznosu od 1,9 milijuna KM.

Akumulirani manjak/višak proračuna za 2025. godinu i projekcije akumuliranog manjka i viška proračuna Kantona i općina Kantona od 2026. do 2029. godine prikazane su u tablici i grafikonu ispod.

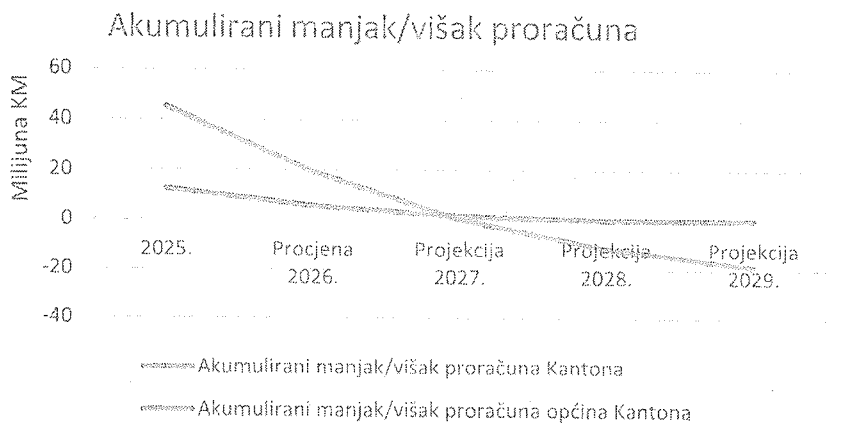
Tablica 11: Manjak/višak proračuna Kantona i općina Kantona u razdoblju 2025. - 2029. godina (KM)

Godina	2025.	Procjena 2026.	Projekcija 2027.	Projekcija 2028.	Projekcija 2029.
Kanton Središnja Bosna					
Ukupni prihodi	375.154.868	444.995.053	426.782.534	446.013.677	468.836.411
Ukupni rashodi	373.367.933	470.592.265	446.005.730	457.720.212	476.220.141
Ukupni manjak/višak	1.786.935	-25.597.212	-19.223.196	-11.706.535	-7.383.730
Akumulirani manjak/višak proračuna Kantona	45.119.779	19.522.567	299.371	-11.407.164	-18.790.895
Općine Kantona					
Ukupni prihodi	166.302.579	182.932.837	197.567.464	209.421.512	217.798.372
Ukupni rashodi	168.266.269	189.932.837	201.567.464	211.005.343	217.798.372
Ukupni manjak/višak	-1.963.690	-7.000.000	-4.000.000	-1.583.831	0
Akumulirani manjak/višak proračuna općina Kantona	12.583.831	5.583.831	1.583.831	0	0
Ukupno Kanton i općine Kantona					
Ukupni prihodi	541.457.447	627.927.889	624.349.998	655.435.189	686.634.783
Ukupni rashodi	541.634.202	660.525.102	647.573.194	668.725.555	694.018.513
Ukupni manjak/višak	-176.755	-32.597.212	-23.223.196	-13.290.366	-7.383.730

Akumulirani manjak/višak proračuna Kantona i općina Kantona	57.703.610	25.106.398	1.883.202	-11.407.164	-18.790.895
---	------------	------------	-----------	-------------	-------------

Izvor: Ministarstvo financija KSB

Grafikon 14: Akumulirani manjak/višak proračuna Kantona i općina Kantona u razdoblju 2025. - 2029.

5. DUG U SREDNJOROČNOM RAZDOBLJU

5.1. Stanje i projekcije duga u Kantonu Središnja Bosna

Stanje i projekcije javnog duga su od izuzetne važnosti za kreiranje fiskalnih i razvojnih politika. Zaduživanje treba biti na realnim i održivim osnovama da bi se održala stabilnost fiskalnog sustava i osigurao osnovu za razvojne inicijative.

U siječnju 2026. godine međunarodna rejting agencija Standard and Poor's (S&P) potvrdila je suvereni kreditni rejting Bosne i Hercegovine na razini „B+“ uz stabilne izgleda. Istog mjeseca, agencija Moody's Investors Service također je potvrdila suvereni kreditni rejting Bosne i Hercegovine na razini „B3“, također sa stabilnim izgledima.¹²

Federacija BiH planira uvesti nova fiskalna pravila o zaduživanju i jamstvima prema kriterijima iz Maastrichta. Njime se uvodi ograničenje javnog duga F BiH na najviše 60 % BDP-a Federacije i uvode ograničenja ukupnog duga za kantone i jedinice lokalne samouprave, uvodi pravilo da kantoni i jedinice lokalne samouprave ne mogu posuđivati ili izdavati jamstva bez prethodne suglasnosti FMF-a, javni dug se prati prema pravilima statističke metodologije EU¹³.

Sukladno Zakonu o dugu, zaduživanju i jamstvima u Federaciji BiH (Službene novine FBIH, br: 86/07, 24/09, 44/10, 30/16 i 45/25) kantoni se mogu dugoročno zadužiti ukoliko u vrijeme dugoročnoga zaduženja iznos servisiranja duga za ukupan unutarnji i vanjski dug i jamstva koji dopijeva u svakoj narednoj godini uključujući i servisiranje za predloženo novo zaduženje i sve zajmove za koje su izdana jamstva kantona ne prelazi 10% prosječnih redovitih prihoda ostvarenih u prethodne tri fiskalne godine. **Servisiranje duga Kanton Središnja Bosna u 2026. godini za kredite iznosi 1,17% prosječnih redovitih prihoda kantona ostvarenih u posljednje tri fiskalne godine, čiji prosjek je iznosio 333,7 milijuna KM.**

5.1.1. Nastanak kreditnog zaduženja i kreditni uvjeti

Sabor Kantona je na 29. sjednici održanoj 17. travnja 2018. donio Odluku o dugoročnom kreditnom zaduženju Kantona Središnja Bosna u iznosu od 12 mil. KM kod Razvojne banke Federacije Bosne i Hercegovine za sufinansiranje rekonstrukcije regionalnih putova. Projekti rekonstrukcije regionalnih putova Kantona Središnja Bosna mogu se vidjeti u tablici ispod.

Tablica 12: Projekti rekonstrukcije regionalnih putova Kantona Središnja Bosna, u KM

R.b.	Naziv projekta	Vrijednost Investicije	Kredit Kantonalno ravnateljstvo	Kredit KSB	Ukupno
1	Izgradnja region. puta R439, Novi Travnik – Gornji Vakuf/Uskoplje dionica P Luka – Bistrica L= 12 km	6.000.000	2.000.000	4.000.000	6.000.000
2	Izgradnja region. puta R413a, Dolac – Han Bila – Ovnak, dionica Gostunj – Mosor – Guča Gora - Han Bila, L= 7 km	5.000.000	1.700.000	3.300.000	5.000.000
3	Rekonstrukcija R443: Kiseljak – Kreševo-Tarčin, dionica. km 2+500 – km 6+000, L=3,5 km.	2.500.000	850.000	1.650.000	2.500.000
4	Sanacija asfaltnog sloja na R437: Fojnica – Dusina, dionica Bakovići - Gojevići, L=3 km	700.000	200.000	500.000	700.000
5	Sanacija asfaltnog sloja na R438: Gromiljak – Fojnica, L=7 km.	1.000.000	350.000	650.000	1.000.000
6	Rekonstrukc. R413b: Gostilj – Dobretići – Jajce, dionica Veliki Do – Kuprešani, L=0,6 km+1,2 km =1,8 km	1.400.000	400.000	1.000.000	1.400.000
7	Rekonstrukcija R653: Kačuni – Lugovi – Moštre, dionica Lugovi L=500 m	500.000	200.000	300.000	500.000
8	Rekonstrukcija R654: Kačuni – Fojnica, dionica st. km 1+700 do km 3+400, L=1,5 km	900.000	300.000	600.000	900.000
	Ukupno: (36,3 km)	18.000.000	6.000.000	12.000.000	18.000.000

¹² „B“, „B3“, Spekulativna kreditna sposobnost, visok kreditni rizik.

¹³ Vlada Federacije BiH je 12. 5. 2025., utvrdila Prijedlog zakona o dugu, zaduživanju i jamstvima u Federaciji BiH, koji će biti upućen u parlamentarnu proceduru.

Izvor: Ministarstvo financija KSB

Uvjeti za kreditna sredstva Razvojne banke Federacije BiH su: rok otplate 12 godina, grace razdoblje do siječnja 2019. godine, kamatna stopa 2,5 % na godišnjoj razini i troškovi obrade kredita 0,3 %. Vrijeme amortizacije kapitalne investicije je 25 godina uz stopu amortizacije od 4 % godišnje.

Sabor Kantona je 29. listopada 2015. donio Odluku o prihvaćanju zaduženja prema ugovoru o zajmu između Bosne i Hercegovine i Europske banke za obnovu i razvoj, te Bosne i Hercegovine i Razvojne banke Vijeća Europe¹⁴, za projekt Izgradnja Regionalnog vodovoda „Plava voda“ u ukupnom iznosu od 7.700.000,00 EUR-a. Ukupno zaduženje sastojalo bi se od zaduženja u iznosu od 3.850.000,00 EUR-a na osnovu kredita Europske banke za obnovu i razvoj i zaduženja u iznosu od 3.850.000,00 EUR-a na osnovu kredita Razvojne banke Vijeća Europe.

Uvjeti za kreditna sredstva EBRD-a su: rok otplate 15 godina, grace razdoblje 3 godine, kamatna stopa 1 % + šestomjesečni EURIBOR¹⁵, jednokratna provizija 1 % na iznos glavnice i provizija na neiskorišten raspoloživi iznos zajma 0,5 % godišnje.

Uvjeti za kreditna sredstva CEB-a su: rok otplate do 20 godina, grace razdoblje do 5 godina, kamatna stopa bit će fiksna, posebno za svaku tranšu povlačenja, a ovisit će o valuti plaćanja svake tranše kredita, o iznosu svake tranše, kao i razdoblju otplate.

Sudjelovanje pojedinih subjekata¹⁶ u povratu ukupnog kreditnog zaduženja od 22.000.000,00 EUR je sljedeće: Grad Zenica / JKP 37,46 %; Fond za zaštitu okoliša Federacije Bosne i Hercegovine 25,00 %; Zeničko-dobojski kanton 17,50 %; Kanton Središnja Bosna 7,50 %; Općina Busovača / JKP 6,48 %; Općina Novi Travnik / JKP 6,06 %; i Općina Travnik 0,00 %

Međusobna prava i obveze subjekata koji sudjeluju u povratu i krajnjih korisnika kreditnih sredstava uređuju se posebnim ugovorima.

Sabor Kantona je na 20. sjednici održanoj 21. svibnja 2025. donio Odluku o davanju suglasnosti o dugoročnom kreditnom zaduženju Kantona Središnja Bosna u iznosu od 15 milijuna KM kod Union Banka d.d. Sarajevo za financiranje kapitalnih projekta od značaja za SBK i Općine na području Kantona.

Uvjeti za kreditna sredstva Union Banke DD: rok otplate 10 godina, jednake kvartalne rate, grace razdoblje 12 mjeseci od dana realizacije plasmana, fiksna kamatna stopa 3,79% godišnje, efektivna kamatna stopa 3,88%, naknada za obradu kredita 0,15% od iznosa odobrenog kredita (plaća se jednokratno unaprijed, prije korištenja kredita).

5.1.2. Izdana jamstva

Kanton Središnja Bosna je 25. 3. 2009. godine izdao Jamstvo¹⁷ br. 01/09 općini Kiseljak na kredit u iznosu 4.995.149,00 EUR (9.769.662,27 KM, što čini 100 % iznosa kredita) za financiranje Projekta izgradnje vodovoda Fojnica – Kiseljak i kanalizacijskog kolektora Lepenica – Kiseljak. Kreditor je Bank AustriaCreditanstalt AG – Beč, rok otplate kredita je 12 godina uz grace-razdoblje od 4,5 godina i kamatnu stopu od 0 %, a krajnji rok dospijeca garancije je 1. 1. 2024. godine. U svibnju 2020. godine Općina Kiseljak potpisala je s Federalnim ministarstvom financija Aneks 1 Ugovora o reprogramiranju plana otplate, kojim je otplatno razdoblje produljeno do 31. 10. 2025. a mirovanje u otplati glavnice je 2 godine, u razdoblju od 1. 1. 2020. do 31. 12. 2021. godine.

Obveze po predmetnom jamstvu pravodobno su izvršene od strane krajnjih korisnika.

Sabor Kantona Središnja Bosna je na 31. sjednici održanoj 3. 7. 2018. godine, donio Odluku o davanju suglasnosti na Odluku o izdavanju jamstva Kantonalnom ravnateljstvu za ceste za osiguranje kredita kod Razvojne banke Federacije Bosne i Hercegovine namijenjenog za rekonstrukciju regionalne putne infrastrukture. Kredit je u iznosu 6 milijuna KM, rok otplate 12 godina, grace razdoblje do siječnja 2019. godine, kamatna stopa 2,5 % na godišnjoj razini i troškovi obrade kredita 0,3 %.

¹⁴ Razvojna banka Vijeća Europe uplatila je 12. 1. 2022. godine prvu tranšu kredita u iznosu od 2,5 mil. KM, realizacija druge tranše kredita se očekuje početkom 2026. godine.

¹⁵ Euribor (euro interbank offered rate) je referentna kamatna stopa koja se utvrđuje na europskom međubankarskom tržištu. Utvrđuje se dnevno kao prosječna stopa po kojoj reprezentativne banke međusobno daju u zajam neosigurana novčana sredstva. 6-mjesečni euribor trenutačno iznosi 2,558 %.

¹⁶ Općina Vitez odustala je od učešća u realizaciji ovog projekta

¹⁷ Izdana jamstva nisu uključena u ukupno stanje zaduženosti, obzirom da ne predstavljaju dug Kantona, već potencijalni dug, koji će biti plaćen u slučaju neizmirenja obaveza od strane krajnjih korisnika.

Vlada Kantona Središnja Bosna je 30. kolovoza 2018. godine, donijela Odluku o izdavanju Jamstva Kantonalnom zavodu za javno zdravstvo Kantona Središnja Bosna za osiguranje kredita kod Raiffeisen banke d.d. Sarajevo, namijenjen za rekonstrukciju i adaptaciju objekta za smještaj Zavoda za javno zdravstvo. Kredit je u iznosu 800.000 KM, rok otplate kredita je 10 godina, mjesečni iznos anuiteta 7.654,59 KM i kamatnu stopu od 2,81 % (EKS 2,88 %) godišnje, a zadnja rata dospijeva 30.4.2029. godine. Sabor Kantona Središnja Bosna je na 2. sjednici održanoj 22. 1. 2019. godine, dao suglasnost na Odluku Vlade o izdavanju jamstva, broj 01-02-696/2018 od 3. 9. 2018. godine.

5.1.3. Stanje i projekcije duga u razdoblju od 2025. do 2029. godine

Ukupan dug u Kantonu Središnja Bosna na dan 31.12.2025. godine iznosio je 38,3 milijuna KM. Taj dug se odnosi na unutarnje dugoročne postojeće kredite: Razvojne banke Federacije BiH, Europske banke za obnovu i razvoj te Razvojne banke Vijeća Europe i Union banke d.d. Sarajevo.

Izdana jamstva i druge obaveze, kao što su obveze za pravosnažne presude i izvršna rješenja koja se vode izvan bilance, te obveze KSB-a prema općinama temeljem koncesijskih ugovora, nisu uključena u ukupno stanje zaduženosti. Ta izdana jamstva i druge obveze ukupno iznose 10,3 milijuna KM, predstavljajući potencijalne obveze Kantona.

Stanje duga Kantona Središnja Bosna u 2025. godini u odnosu na 2024. godinu povećano je za 115%, razlog navedenom povećanju nalazi se u činjenici da je tijekom 2025. godine zaključen novi kredit s kreditorom Union banka d.d. Sarajevo.

2026. godini realizirano je potpisivanje Ugovora o kreditnom zaduženju s Razvojnomo bankom Federacije BiH u iznosu od 9,9 milijuna KM; te objavljen javni poziv o kreditnom zaduženju kod poslovnih banka u iznosu od 12 milijuna KM.

Također, početkom 2026. godine planirano je povlačenje druge tranše kredita kod Razvojne banke Vijeća Europe za projekt "Izgradnja Regionalnog vodovoda "Plava voda" u ukupnom iznosu od 8,5 milijuna eura, od čega iznos od 7,1 milijun KM otpada na Kanton u povratu ukupnog kreditnog zaduženja.

Stoga, projekcija kreditnog zaduženja Kantona na kraju 2026. godine iznosi 61,6 milijuna KM. Za 2027. godinu predviđeno je povećanje zaduženosti za 30% (24 milijuna KM), za 2028. godinu smanjenje od 14% (69,6 milijuna KM), a za 2029. godinu 18% (58,3 milijuna KM) u usporedbi s prethodnim godinama.

Projekcije stanja duga Kantona Središnja Bosna u razdoblju 2025. - 2029. godina, prikazane su u tablici ispod:

Tablica 13: Stanje i projekcije javnog duga Kantona Središnja Bosna u razdoblju 2025. - 2029. godina, u KM

Opis	Kreditor	Stanje 2025.	Plan 2026.	Projekcija 2027.	Projekcija 2028.	Projekcija 2029.
Postojeći krediti,	Razvojna banka F BiH (12 mil. KM)	4.869.526	3.826.042	2.782.558	1.739.074	695.590
	Kamate i ostali troš.	289.226	179.459	95.773	37.997	6.494
Postojeći krediti,	Europska banka za obnovu i razvoj (9,1 mil. KM)	7.462.509	7.263.993	6.449.623	4.815.434	2.407.714
	Kamate i ostali troš.	1.736.000	1.733.596	1.714.315	1.682.003	1.644.481
Postojeći krediti,	Union banka dd (15 mil. KM)	15.000.000	14.583.333	12.916.667	11.250.000	9.583.333
	Kamate i ostali troš.	3.055.179	2.486.679	1.957.723	1.491.787	1.089.273
Postojeći krediti,	CEB - Razvojna banka Vijeća Europe (7,1 mil. KM)	5.916.380	5.773.767	5.631.155	5.488.542	5.345.929
	Kamate i ostali troš.	52.367 ¹	324.299	288.266	252.233	216.167
Postojeći krediti,	Poslovna banka (12 mil. KM)	0	12.000.000	10.956.500	9.913.000	8.865.500
	Kamate i ostali troš.	0	1.888.966	1.594.966	1.330.966	1.072.966
Postojeći krediti,	Razvojna banka F BiH (9,96 mil. KM)	0	9.960.000	8.853.332	7.746.664	6.639.996
	Kamate i ostali troš.	0	1.625.438	1.336.598	1.059.825	814.467
Novi dug - projekcije	Europska banka za obnovu i razvoj	0	0	22.339.451	20.162.559	17.914.976
	Kamata i ostali troškovi	0	0	3.372.636	2.687.517	2.077.089
Ukupno glavnica		33.248.415	53.407.135	69.929.286	61.115.273	51.453.038
Ukupno kamate		5.132.771	8.238.437	10.361.277	8.542.328	6.920.937
Ukupno krediti		38.381.187	61.645.572	80.290.563	69.657.601	58.373.975

Izvor: Ministarstvo financija KSB

Tablica 14. Pregled evidencija o jamstvima Kantona Središnja Bosna, gradova i općina na dan 31.12.2025., u KM

Opis	Kreditor	Naziv kredita	Iznos jamstva	Stanje duga na dan 31.12.25. (glavnica + kamata)
Izdana jamstva	Bank Austria Creditanstalt AG - Beč (9,769 mil. KM)	Projekt izgradnje vodovoda Fojnica-Kiseljak i kanalizacijskog kolektora Lepenica-Kiseljak	9.769.626	0
	Razvojna banka Federacije BiH (6 mil. KM)	Projekt izgradnje, rekonstrukcije i sanacije regionalne pune infrastrukture	6.000.000	2.579.419
	Ratifeisen BANK d.d. BiH (0,8 mil. KM)	Projekt rekonstrukcije i adaptacije objekta za smještaj Kant.zavoda za javno zdravstvo SBK/KSB	800.000	311.604
Ukupno jamstva:			16.569.626	2.891.023

Izvor: Ministarstvo financija KSB

5.2. Servisiranje duga Kantona Središnja Bosna

Obveze po postojećim i novim kreditima Kantona Središnja Bosna dane su u tablici 14., a potencijalne obveze Kantona po jamstvima u tablici 15. Treba naglasiti, da ukupnim obvezama treba pridodati obaveze za pravosnažne sudske presude i izvršna Rješenja iz radnih prava, koja s 31.12.2025. godinu samo za glavnica iznose 6,1 milijun KM; i uvjetne obveze prema općinama temeljem koncesijskih ugovora u iznosu od 1,3 milijuna KM.

Tablica 14: Obveze Kantona Središnja Bosna po kreditima u razdoblju 2025. - 2029. godina, u KM

Opis	Kreditor		Stanje	Plan	Projekcija	Projekcija	Projekcija	
			2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	
Postojeći dug	Razvojna banka Federacije BiH (12 mil. KM)	Glavnica	1.043.484	1.043.484	1.043.484	1.043.484	1.043.484	
		Kamata i ost. troš.	135.854	110.000	85.000	58.000	33.000	
	Europska banka za obnovu i razvoj - EBRD (9,1 mil. KM)	Glavnica	16.138	198.516	814.370	1.634.189	2.407.720	
		Kamata i ost. troš.	3.466	2.403	19.281	32.312	37.522	
	Razvojna banka Vijeća Europe (2,1 mil. KM)	Glavnica	0	142.700	142.700	142.700	142.700	
		Kamata i ost. troš.	4.364	25.000	20.000	25.000	25.000	
	Union Banka(15 mil. KM)	Glavnica	0	417.000	1.730.000	1.730.000	1.730.000	
		Kamata i ost. troš.	143.293	569.000	530.000	470.000	405.000	
	Komercijalne banke (12 mil. KM)	Glavnica	0	417.000	1.700.000	1.700.000	1.700.000	
		Kamata i ost. troš.	0	569.000	569.000	569.000	569.000	
	Razvojna banka (9,96 mil. KM)	Glavnica	0	0	1.120.000	1.120.000	1.120.000	
		Kamata i ost. troš.	0	435.000	350.000	280.000	220.000	
			Glavnica	0	0	2.108.423	2.176.892	2.247.583
		Europska banka za obnovu i razvoj	Kamata i ostali troškovi	0	0	751.587	683.119	612.428
UKUPNO		Glavnica	1.059.622	2.653.700	7.302.141	8.053.492	8.756.330	
		Kamata i ost. troš.	328.871	1.712.429	1.573.281	1.434.312	1.289.522	
		Ukupno	1.388.493	4.366.129	8.875.422	9.487.804	10.045.852	

Izvor: Ministarstvo financija KSB

Tablica 15: Potencijalne obveze Kantona Središnja Bosna po izdanim jamstvima u razdoblju 2025. - 2029. godina, u KM

Opis	Kreditor		Stanje	Plan	Projekcija	Projekcija	Projekcija
			2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
Kantonalno ravnateljstvo za ceste Kantona Središnja Bosna - Razvojna banka Federacije BiH (6 mil. KM)		Glavnica	521.736	521.736	521.736	521.736	521.736
		Kamata i ost. troš.	81.208	54.884	41.841	28.887	15.754

Smjernice ekonomske i fiskalne politike Kantona Središnja Bosna za razdoblje 2027. – 2029.

Zavod za javno zdravstvo Kantona Središnja Bosna - Raiffeisen BANK d.d. BiH (0,8 mil. KM)	Glavnica	81.614	83.937	86.326	88.784	37.735
	Kamata i ost. troš.	9.587	7.264	4.875	2.418	265,49
UKUPNO	Glavnica	603.350	605.673	608.062	610.520	559.471
	Kamata i ost. troš.	90.795	62.148	46.716	31.304	16.019
	Ukupno	694.145	667.822	654.778	641.824	575.490

Izvor: Ministarstvo financija KSB